

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE İKİNCİ DİL EĞİTİMİ

Elif SARICA

Temmuz 2019

DENİZLİ

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE İKİNCİ DİL EĞİTİMİ

Pamukkale Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi

Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları Anabilim Dalı

Tezli Yüksek Lisans Programı

Elif SARICA

Danışman: Prof. Dr. Nurten SARICA

Temmuz 2019

Denizli

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları Ana Bilim Dalı öğrencisi Elif SARICA tarafından Prof. Dr. Nurten SARICA yönetiminde hazırlanan “**ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE İKİNCİ DİL EĞİTİMİ**” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 4 Temmuz 2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri başkanı

Jüri- danışmanı

Jüri

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun
.....tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ahmet BARDAKCI

Enstitü Müdürü

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

İmza

Elif SARICA

ÖN SÖZ

Günden güne artmakta olan yabancı dil ihtiyacını giderme üzerine kurulmuş birçok devlet ve özel okulun ve yurt dışı programlarının sayısı gitgide artmıştır. Bunların çoğu özel ücret ödenerek bireylerin kişiselleştirebildiği kurslar olmakla beraber ücretsiz olarak da birçok halk eğitim merkezinde mevcuttur. Günümüzde yabancı dil eğitimi almak artık ulaşılamaz bir yerde değildir. Aksine kişilerin internet vasıtasıyla dahi evlerinden öğrenebilecekleri bir noktaya gelmiştir. Bütün bu imkânlar göz önünde tutularak halen neden dil öğrenmekte zorluk çekildiği sorunsalı da gündemdeki yerini korumaktadır. Dilbilimciler ve psikologlar bu sorunun temelinde bir sıkıntının olduğunu fark etmişlerdir ve dil öğreniminin basite indirgenemeyecek ve doğru yöntemler kullanılmadığı takdirde başarıya ulaşılamayacak olduğunu saptamışlardır. Bir dili öğretebilmek için birçok donanımına sahip olmanın gerekliliği söz konusudur. Bu durum dil öğreticilerinin aldığı pedagojik formasyon eğitiminin küçük yaş gruplarında neyi nasıl öğretecekleri konusunda yetersiz kaldığını da göstermektedir. Çünkü yapılan araştırmalar dil öğrenmek için belli başlı kritik yaş dönemlerin olduğunu göstermektedir. Bu dönemlerin ilki de 2-6 yaş aralığında gerçekleşmektedir. Ülkemizde henüz zorunlu yabancı dil eğitimi devlet anaokullarına indirgenmemiş olup yalnızca özel kurumlarda verilmektedir. Fakat okul öncesi dönemde verilen dil eğitimi bir sonraki dönemlerde verilen eğitim için altyapıdır ve üstüne katılarak gidildiğinde daha iyi sonuçlar yaratacağı ön görülmektedir.

ÖZET

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE İKİNCİ DİL EĞİTİMİ

Elif SARICA

Yüksek Lisans Tezi

Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları Ana Bilim Dalı

Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Nurten SARICA

Temmuz 2019, VIII +76 sayfa

Erken çocukluk döneminde yabancı dile duyulan ilgi günden güne artmaktadır. Günümüzde bu talep, okulların eğitim kalitelerini yükselten bir ölçüt haline gelmiştir. Bu konuda, Denizli ili içerisinde yapılan araştırmalara göre özel anaokulların birçoğunda İngilizce eğitimi verilmektedir. Üstelik bu yaş dönemi için tam gün İngilizce programlı anaokullarına da ilgi artmaktadır.

Bu araştırmada sosyal gelişimin yanı sıra yabancı dil gelişiminin de olumlu yönden arttığı bir öğrenme ortamının gözlemlenmesi sonucunda elde edilen veriler aktarılacaktır. Bu gözlemler neticesinde erken çocukluk dönemi çocuklarında öğrenme ortamlarının nasıl olabileceği, kuramlar ve varsayımlar, materyal tasarımı örnekleri, velilerin görüşleri gibi başlıklara değinilecektir.

Araştırma sonucunda, incelediğimiz anaokulunda yapılan uygulamaların olumlu sonuçlar verdiği ve sürecin istenilen düzeye geldiği gözlemlenmiştir. Eksikliği görülen konular için diğer araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk, Dil Öğretimi, Anaokulu, Dil Edinimi, Dil Öğrenimi.

ABSTRACT

FOREIGN LANGUAGE IN EARLY CHILDHOOD

SARICA, Elif

Master Thesis

Language Sciences and Cultural Studies Department

Master Thesis Programme

Adviser of Thesis: Prof. Nurten Sarıca

July 2019, VIII-76 pages

In early childhood, interest in the foreign increases day by day. Today, this demand has become a quality that improves the educational quality of schools. According to the researchers conducted in Denizli, most of the private kindergartens are taught English. Moreover, there is increasing interest in full-time English-language preschools for this age period.

In this study, observations of a learning environment in which the development of foreign languages as well as social development increases positively will be conveyed. As a result of these observations, the topics such as learning environments in early childhood children, theories and assumptions, material design examples, parents' views will be discussed.

As a result of the research, it was observed that the practices performed in the kindergarten that we examined gave positive results and the process reached the desired level. Suggestions were made to other researchers for subjects that were found to be deficient.

Keywords: Early Childhood, Language Teaching, Preschool, Language Acquisition, Language Education.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
RESİMLER DİZİNİ.....	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Dil Gelişim kuramları.....	4
1.1.1.Davranışçı Kuram	4
1.1.2.Sosyal Öğrenme Kuramı.....	5
1.1.3. Psikolinguistik Kuram	5
1.1.4.Bilişsel Kuram	5
1.2. Anadil Edinimi Kuramları.....	6
1.2.1.Kritik Dönem Kuramı (Critical Period Hypothesis).....	6
1.2.2.Derek Bickerton ve Biyoprogram Kuramı (Bioprogram Hypothesis).....	8
1.2.3.Sosyobiyojik Kritik Dönem Kuramı (Sociobiological Critical Period)	8
1.2.4.Noam Chomsky ve Doğuştanlık Kuramı (Nativist Theory)	9
1.2.5.Piaget Ve Dil Gelişim Dönemleri	10
1.3.Erken Çocukluk Dönemi ve Yabancı Dil Öğretimi	12
1.3.1. İkinci Dil Öğretimine Genel bir Bakış.....	13

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1.Araştırma Modeli	20
2.2.Çalışma Grubu.....	20
2.3.Veriler Toplama Aracı ve Verilerin Analizi.....	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1. Gözlemlenen Öğrencilere İlişkin Bulgular.....	27
3.1.1. Çocukların Erken Yaşta Yabancı Dil Öğreniminde Karşılaştıkları Zorluklar	27
3.1.2. İkinci Dil İçin Uygun Öğrenme Ortamları	29
3.1.3. Okul Öncesinde Video ve Müzik Kullanımının Öğrenim Hızına Etkisi	30
3.1.4. Erken Çocukluk Döneminde İkinci Dil Öğrenimi İçin Oyun Etkinliklerinin Önemi.....	32
3.1.5. Dil öğretiminde materyal kullanımı.....	41
3.1.6. Yabancı Dil Öğretiminde Güdülemenin Önemi	50
3.1.7. Okul öncesi dönemde öğrenilen söz varlığı.....	51
3.2. Anaokulu Velilerine İlişkin Bulgular	59
3.2.1. Gözlemlenen Anaokulu Velilerinin İngilizce Düzeylerine İlişkin Veriler	59
3.2.2. Gözlemlenen Anaokulu Velilerinin Ev İçinde İkinci Dili Kullanıp Kullanmamalarına İlişkin Veriler	61
3.2.3. Gözlemlenen anaokulu velilerinin çocukları ile yabancı dil konuşulan bir ortamda bulunma durumu	62
3.2.4. Gözlemlenen Çocukların İngilizceye Karşı Merak ve İstek Duyup Duymadıklarına İlişkin Veriler	62
3.3. Erken Yaşta İngilizce Öğrenimine Yönelik Veli Görüşleri	63

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, ÖNERİLER VE SONUÇ

4.1. Tartışma.....	65
4.2. Öneriler.....	68
4.2.1. Araştırmacılara Öneriler	68
4.2.2. Anne-Baba ve Eğitimcilerle Öneriler	68
4.3. Sonuç	69
KAYNAKÇA	70
EKLER.....	72
Kişisel Bilgi Formu	72
ÖZ GEÇMİŞ.....	76

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Erken çocukluk döneminde öğrenilen sözcük türleri	52
Şekil 2: Renkler.....	54
Şekil 3: Şekiller.....	54
Şekil 4: Sınıf eşyaları	55
Şekil 5: Hayvanlar.....	56
Şekil 6: Aile Üyeleri.....	56
Şekil 7: Meyve ve sebzeler	57
Şekil 8: Evin Bölümleri.....	57
Şekil 9: Diğer kavramlar	58

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1: Duck duck goose! (Yağ satarım, bal satarım).....	35
Resim 2: What's the time Mr. Wolf? (Tilki tilki saatin kaç?)	36
Resim 3: Who took to cookies from the cookie jar? (Kurabiyeleri kavanozdan kim aldı?)	36
Resim 4: Simon says... (Simon diyor ki...)	37
Resim 5: Rock- paper- Scissors (Taş-kağıt-makas)	38
Resim 6:Zingo (Bingo)	39
Resim 7: Part to whole (Parçadan bütüne).....	39
Resim 8: What's different? (Farkı bul).....	40
Resim 9: Story cubes (Hikaye küpleri)	40
Resim 10: Shapes cube (Şekil kübü).....	42
Resim 11: Color matching (Renk eşleştirme)	43
Resim 12: Number matching (Sayı eşleştirme)	43
Resim 13: Jigsaw puzzle (Yapboz)	44
Resim 14: Vehicles matching (Araç eşleştirme).....	44
Resim 15: Thematic Playground (Tematik oyun alanı)	45
Resim 16: Gross motor skills example (Kaba motor becerilerine örnek).....	46
Resim 17: Dramatic play center (Dramatik oyun alanı)	46
Resim 18: Right- left learning (Sağ- sol kavramları).....	47
Resim 19: Ordering numbers (Sayı sıralama)	48
Resim 20: Big group matching studies 1(Büyük grup eşleştirme çalışmaları).....	48
Resim 21:Big group matching studies 2 (Büyük grup eşleştirme çalışmaları)	49
Resim 22: Multi-sensory method example (Çok duyuylu yöntem örneği)	49
Resim 23: Water-lily metaphor (Nilüfer Metaforu).....	67

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1 Çalışma grubunda yer alan çocukların yaş ve cinsiyete göre yüzdelik dağılımları	21
Tablo 2 Çocukların olgunluk düzeyi tespiti için aylık ortalamalarının dağılımları	22
Tablo 3 Çocukların aynı eğitim kurumunda devam etme süreleri	23
Tablo 4 Ebeveynlerin eğitim durumu	24
Tablo 5 Araştırmada kullanılan veri toplama araçları.....	25
Tablo 6 Big group Daily plan (Günlük büyük grup planı).....	32
Tablo 7 Small Group Daily Plan (Günlük Küçük Grup Planı)	34
Tablo 8 Örneklemi Oluşturan Bireylerin Ebeveynlerinin İngilizce Dil Seviyelerine İlişkin Bulgular	59
Tablo 9 Gözlem yapılan anaokulu velilerinin çocuklarının öğrendiği yabancı dili evde kullanıp kullanmadıkları durumu	61
Tablo 10 Velilerin hedef dil konuşulan ortamda (yurtdışı seyahati veya yabancı bireylerle görüşme) bulunma durumu	62
Tablo 11 İncelenen Anaokulu Çocuklarının Yabancı Dil Öğrenmeye Karşı Merakı ve İlgisine İlişkin Bulgular	62

GİRİŞ

Ülkemizde uygulanan ve eğitim fakültelerinde öğretilen dil öğretim yöntemlerine baktığımızda okul öncesi döneme ilişkin kaynak edinimi bir hayli güçtür. Bunun nedeni de bu dönemde dil eğitiminin henüz yaygın olmamasıdır. Bu çalışmanın çıkış noktası, erken çocukluk dönemi dil öğretimindeki eksiklikler göz önünde bulundurularak hazırlanmış olup, okul öncesi dönem için uygulanabilecek yöntemlerden oluşmaktadır.

Denizli ili içerisinde yapılan bu araştırmada İngilizce eğitimi yalnızca özel anaokullarında mevcut olması sebebiyle merkezdeki bir kurum seçilmiştir. Eğitim planları ve materyalleri incelenip üç sene boyunca uygulamaları yapılmıştır. Uygulama gözlemleri bu tezin temelini oluşturmuş olup kuram ve kuramcılarla eklemeleştirilen konular dört bölümde aktarılmıştır.

Araştırmanın problem cümlesi “2–6 yaş aralığında verilen yabancı dil eğitim uygulamaları nelerdir ve hangi yöntem ve kuramlara göre yapılandırılmışlardır?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu araştırmanın amacı, erken çocukluk döneminde var olduğu düşünülen kritik dönem hipotezinden yola çıkarak yabancı dil eğitimi veren anaokullarının eğitim niteliklerini iyileştirme ve yabancı dil eğitimi yaş düzeyinin anaokulu çağına düşürülmesinin eğitime katkıda bulunabilirliğini irdelemektir.

2–6 yaş arası dönem, çocuğun çevresini keşfettiği, sorguladığı, hayal gücünün dışı vurduğu, yaşadığı toplumun değerlerini öğrendiği ve dil becerilerini edindiği dönemdir.

Çocuk sahibi ebeveynlere baktığımızda hepsinde çocuğu için elinden gelenin en iyisini yapma isteğini görürüz. Her anne baba çocuğu için temiz ve güvenilir bir eğitim yuvası arayışındadır. Bu kriterler sağlandığında ikinci en önemli kıstas olan eğitim kalitesi söz konusu olur.

Günümüzde okul öncesi kurumlarında birçok yenilik görmek mümkündür. Doğa ile iç içe sloganlarıyla orman okullarını, tam veya yarı zamanlı yabancı dil eğitimi veren okulları, birkaç yabancı dili aynı anda öğreten eğitim kurumları gibi çeşit çeşit eğitim

modeli uygulaması görülmektedir. Tüm bu okullarda göze çarpan ortak noktalardan birisi ise yabancı dil eğitime verdikleri önemdir. Bu bağlamda, günümüzde yabancı dil eğitimi veren özel anaokullarının sayısı günden güne artış göstermektedir. Bu da bizlere yabancı dile olan talebi göstermektedir. Bu okullar yabancı dil öğretim müfredatlarını bağlı oldukları eğitim akademilerince veya öğretmenler kurulu görüşleri çerçevesinde oluşturmaktadırlar. Bu araştırmanın kaynak noktası da bu düzensizlikten kaynaklı ortaya çıkmaktadır. Yabancı dil eğitimi henüz devlet okullarında yeterince yaygınlaştırılmamıştır. Bundan dolayı okullarda uygulanan planlar da özelleştirilmiştir. MEB tarafından gönderilen eğitim planını uygulayan okullar da mevcuttur fakat gözlem yapılan okullarda planlardaki etkinlik sayısı miktarının azlığından yakınılmaktadır. Tüm bu göstergelerden yola çıkarak eğitimde fırsat eşitliğinden söz etmek isteniyorsa araştırmalar neticesinde planlamaların yapılması ve düzenli sistemlere geçilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu araştırma, çalışmakta olduğum özel anaokulunda 2016-2019 yılları arasında yapmış olduğum gözlemler, veli ve öğretmenlerden elde edilen görüşlerin değerlendirilmesiyle sınırlı kalmıştır. Örnek uygulamaların yapıldığı okulda 25'i kız 33'ü erkek olmak üzere dört ayrı yaş grubundan oluşan 58 öğrenci mevcuttur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Dil, canlıların birbirleri ve çevresindekiler ile iletişim kurmalarını sağlayan, kendine has kuralları olan sesler ve semboller bütünüdür. Sosyal bir varlık olan insan için iletişim en doğal ihtiyaçlardan biridir ve bu neticede dünya üzerinde konuşulan birçok dil, doğuşunu insanoğlunun varoluşuna borçludur.

Dil yaşayan bir varlıktır, insanla doğar ve insanla yok olur. Konuşulmadığı ve kullanılmadığı takdirde ise yok olmaya mahkûmdur. İlk insandan günümüze kadar sayısı yedi bini aşkın dilin aktif olarak kullanıldığı söylenmektedir (Demircan, 1990). Bu da bizlere insanoğlunun var olduğu andan itibaren barınma ve beslenme dışında iletişim ihtiyacının da ne denli önemli olduğu gerçeğini göstermektedir.

Dil üzerine yüzlerce tanım bulmak mümkündür. Çağdaş dilbilimin kurucusu Ferdinand de Saussure'e göre "Dil bir kâğıda da benzetilebilir: Düşünce kâğıdın ön yüzü, ses ise arka yüzüdür. Kâğıdın ön yüzünü kestiniz mi, ister istemez arka yüzünü de kesmiş olursunuz. Dilde de durum aynı: Ne ses düşünceden ayrılabilir, ne de düşünce sestten. (Saussure, 1980, s. 105)

Sapir'e göre "Language is a purely human and non-instinctive method of communicating ideas, emotions and desires by means of voluntarily produced symbols.", yani "Dil, yalnızca insana özgü olan; düşüncelerin, duyguların ve isteklerin, istençle (irade göstererek) üretilmiş semboller kullanarak iletilmesini sağlayan ve içgüdüsel olmayan bir yöntemdir." (Sapir, 1949, s. 8)

Chomsky'ye göre, "A language is "a set (finite or infinite) of sentences, each finite in length and constructed out of a finite set of elements." Yani "Bir dil, her biri sonlu uzunlukta ve sonlu bir üyeler kümesinde oluşturulan (sonlu ya da sonsuz) cümleler kümesidir." (Chomsky, 1957, s. 13)

Aksan'a göre, "Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir." (Aksan, 2003, s. 55)

Vardar'a göre , "Belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi. F. de Saussure'ün yaptığı ve birçok dilbilimcinin benimsediği ayrıma göre, dil yetisinin toplumsal ürünü olan dil, bu yetinin bireylerce kullanılabilmesini (bak. söz) sağlayan ve toplumca benimsenmiş olan uzlaşımsal bir düzendir." (Vardar, 1998, s. 75)

Öte yandan, konuşabilme yeteneği insanoğlunu diğer varlıklardan ayıran bir özelliktir. İnsanoğlu anne karnından itibaren çevresel seslere duyarlı bir şekilde büyür ve en nihayetinde konuşmaya başlar. Sonuç olarak, toplumsal düzende bir yer almak ve bir bağ kurmak için dil olmazsa olmazdır.

1.1. Dil Gelişim kuramları

Dil zamanla belli başlı değişimlere uğrayan ve kurallaşan bir yapıya sahiptir. Dilbilimciler tarafından elde edilen verilere göre dil gelişiminin belli başlı kuramları vardır ve bu kuramcılar dili farklı yönleriyle ele alarak farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Bu bölümde bu kuramlara kısaca değinilecektir.

1.1.1. Davranışçı Kuram

Pavlov, Watson, Guthrie, Thorndike ve Skinner gibi kuramcılarının üzerinde çalışmış olduğu bu kurama göre çocuklar konuşulan dili, herhangi bir davranışı öğrendikleri gibi öğrenirler. Bebekler etraflarında tekrar edilen sesleri duya duya o sesleri tanır ve aynı sesleri kullanarak iletişim kurmaya çalışırlar. Bu sesleri çıkardıklarındaysa çevresindeki kişiler tarafından sevilirler ve bir şeyler başardıklarını anlarlar. Bu sayede olumlu tepkiler aldıkları sesleri diğer seslerden daha sık kullanmaya başlarlar. Bu kuramda en önemli kavramlar ödül ve cezadır. Çocuk belli bir amaç gütmeksizin yapmış olduğu bir davranıştan dolayı ödüllendirilirse bu davranış zihninde şekillenir ve öğrenilir. Edinilen bu tepkiler zamanla kendi sistemlerindeki yerlerini alır ve dil öğrenme süreci başlar.

1.1.2. Sosyal Öğrenme Kuramı

Albert Bandura'nın 1963 yılında yazdığı "Sosyal Öğrenme ve Kişilik Gelişimi" (Social Learning and Personality Development) adı kitabına göre göre, anne ve baba rol model alınarak öğrenme süreci başlamaktadır (Bandura, 1963). Sosyal ortamda öğrenen çocuklar öncelikle aile üyelerini gözlemlerler. Ailelerinin nasıl konuştuklarını, hangi kelimeleri sık kullandıklarını, tonlamalarını, jest ve mimiklerini gözlemleyerek taklit etmeye başlarlar. Bu kuramda dil öğrenimin temelini oluşturan eylem taklittir ve çocuk çevresini taklit ederek öğrenmeye başlar.

1.1.3. Psikolinguistik Kuram

Bu kuramın öncüleri Chomsky ve Lenneberg'tir ve bu kurama "psikolinguistik" adını vermişlerdir. Kuramcılara göre her insan doğuştan bir dil öğrenme mekanizmasına sahiptir. Bu mekanizma çocuğun çevresinde konuşulan dili öğrenmesini ve kurallarını kavramasına yardımcı olmaktadır. Dil kurallarını kavrama ve kullanmayı mümkün kılan bu mekanizma sayesinde tüm çocuklar aynı aşamalardan geçerek, biyolojik olarak belli bir olgunluk düzeyine geldiklerinde tıpkı yürümeyi öğrenir gibi konuşmayı öğrenmektedirler (Erden & Akman, 2004, s. 76). Chomsky dilin dil bilgisi yapısından çok psikolinguistik yönüyle ilgilenmiştir, ayrıca dili üretken hale getiren zihinsel süreçlerin varlığının, dilin nasıl kazanıldığından daha önemli olduğunu savunmuştur. Normal gelişen her birey dil öğrenir. Tüm çocuklar olgunlaşmalarına bağlı olarak belli başlı aşamalardan geçerek dil öğrenmeye başlarlar. Her dilin sahip olduğu kendine has kuralları vardır ve bu kurama göre insan zihninde bu sistemi çözebilecek bir aygıtla dünyaya gelmektedir. Yani kişi doğuştan gelen bir özelliğiyle bulunduğu ortamda konuşulan dili kolaylıkla öğrenebilir. Chomsky'ye göre hepimiz dil öğrenirken cümle yapısını kavrar, sonra bu cümle yapılarını çeşitli yapılara dönüştürür ve yeni yeni cümleler üretiriz. Daha önce hiç duymadığımız cümleler kurabilmemiz ve onları anlayabilmemiz bu gramer yapısı sayesinde gerçekleşir.

1.1.4. Bilişsel Kuram

Dil gelişiminde zihin faktörünün varlığı en çok bilişsel kuramda vurgulanmıştır. Dil gelişimi deyince özellikle bilişsel gelişimi etkilediği ve paralel gidileceği yerlerin de olduğu düşünülmektedir. Dil gelişimi soyut ve sembolik düşünmeden ayrı bir süreç olmadığı gibi, kavram gelişimi de dil gelişimine paralel olarak kazanılır, bu nedenle

çocuk bilişsel donanımlarla birlikte dil gelişimi, gerçekleştirir. Bu kurama göre çocuklar konuşmayı öğrenmeden önce kavramları, gramer yapılarını bilmeden önce de anlamları ifade edebilmektedirler. Yapılan araştırmalara göre bilişsel kuramın en önemli temsilcileri Piaget ve Vygotsky'dir. Ancak ikisinin de birbirinden ayrılan çeşitli yönleri vardır. Vygotsky, çocuğun zihinsel gelişiminin Piaget'nin öne sürdüğü gibi çocuğun neredeyse kendi başına gerçekleştirdiği bir süreç olmadığını, başkalarına da bağlı olduğunu iddia etmiştir. Başkaları çocuğun zihinsel gelişiminde yol gösterebilir, birtakım bilgiler vererek bunları öğretebilir. Çocuk kendi başına çözdüğü problemlerde, başkalarının verdiği bu yardımdan yararlanır. Denilebilir ki, Vygotsky zihin gelişimi ile ilgili sosyal bir kuram ortaya atmıştır.

Konuşma becerisi için birçok uzmanın ortada bulunduğu nokta bu becerinin insanın doğumuyla birlikte zihninde var olduğu yönündedir. Dil yetisi, insanın temelinde var olan iletişim ihtiyacına karşın zihninde var olan bir olgudur. Öyle ki, bu yetiye sahip oluşu nedeniyle insan, kendi anadilinde sonsuz sayıda tümce üretebilir ve üretilen tümceleri anlayabilir. Böylece aynı dili konuşan insanlar arasında duygu, düşünce, bilgi paylaşımı sağlanır. Dolayısıyla, dil edinimini belirli bir sürecin ürünü olarak görmek gerekir. Dili anlamak dili gerçekten kullanmaktan önce gelir. Sonuç olarak, çocuk belirli gelişim dönemleri neticesinde öğrendiği dille çok sayıda cümle kurup kendi üretimini rahatlıkla yapabilir.

1.2. Anadil Edinimi Kuramları

Bu başlık altında hem anadili ediniminde hem de dil öğretiminde etkili olan dönem ve bazı kuramlardan bahsedilecektir.

1.2.1. Kritik Dönem Kuramı (Critical Period Hypothesis)

Kritik dönem, belli başlı dil davranışlarının olgunluk düzeyine bağlı olarak kazanılması gereken dönemlere verilen adlandırmadır. Bu dönemler çocuğun yaş durumuna göre ailesi, öğretmenleri ve çevresince yeterli düzeyde öğretilmezse ileriki yaş düzeylerinde kazanımı zorlaşacaktır. Gerek anadil gerekse yabancı dil öğretiminde bu dönemlerin varlığı dilbilimi, nörodilbilimi, biyodilbilimi, psikodilbilimi, fizyoloji gibi bilimlerden belirlenmiştir. Özellikle tıp bilimi bizlere dili öğrenmede olgunluk düzeyinin etkisini beyin gelişiminin aşamalarını göstererek kanıtlamaktadır. Tıp bilimi zihnimizdeki nöronların durumunu gösteren MR(Manyetik Rezonans Görüntüleme),

Tomografi ve EEG (Elektroansefalografi) gibi teknolojik uygulamalarla bilinmeyi bilinir kılmıştır. İnsan beyninin içerisinde olup biteni ekranda gün yüzüne çıkaran bu modern yöntemler dilbilimine de kaynaktır.

Kritik dönemlerden sonra öğrenilmeye çalışılan yabancı dillerde, o dilin ana konuşucuları düzeyine erişmek zordur. Bu durum için en iyi kanıt, bir ülkeye gelen göçmenlerde gözlenmiştir. Bu göçmenlerin çocukları o ülkenin dilini o ülkenin yurttaşları kadar iyi konuşmakta ve yazmakta, fakat onların anne ve babaları dili edinme ve öğrenme başarısı çocuklarına göre daha zayıf olmakta ve konuşmalarından o ülkeye göçmen olarak geldikleri açıkça belli olmaktadır. Dil edinme ve öğrenme ile ilgili bu tür izlerin varlığı Kissenger Etkilenimi (Kissenger Effect) (Brown, 2014, s. 58)terimi ile belgelenmiştir. ABD'nin dışişleri eski bakanlarından Henry Kissenger, ABD'ye kritik yaş sonrası geldiği için, akıcı ve hızlı konuşup, cümlelerini düzgün kurduğu halde, sesletiminde ve akıcı konuşmasında Alman asıllı olduğunu ele veren sesletim özelliklerini saklayamamaktadır. (Demirezen, 2003, s. 4)

Bu hipoteze verilebilecek en bariz örneklerden birisi de Genie örneğidir (Victoria Fromkin, 1974, s. 81). Genie, henüz 14 yaşındayken üvey babası tarafından karanlık bir odada işkence görmüş ve kötü muameleye uğramıştır. Yıllarca hapis hayatı yaşatılan bu kız çocuğu yoğun bir eğitim dönemine maruz bırakılmıştır. Fakat elde edilen sonuç beklenen sonuç değildir. Bu örnekten çıkarılacak sonuç, kritik dönemlerde toplumdaki yoksun kalan bireylerin daha sonra bu dönemleri telafi etmeye çalışması çok zor olacaktır.

Bu çalışmayı yaptığımız anaokulunda, 3 sene yabancı dil eğitimi almış olup ilkokula başlayan çocukların velilerinden bu dönemin katkısı hakkında olumlu yönde geri dönütler alınmıştır. Bu veriler neticesinde üç senelik İngilizce eğitim hayatından çıkmış olan çocukların ilkokulda dili kullanma becerilerinin ve hazır bulunuşluk düzeylerinin dil eğitimi hiç almamış çocuklara göre çok daha iyi olduğu belirlenmiştir. Zihinsel esneklik, araştırmalara göre erken çocukluk döneminde belirlenen bir kritik eşik olduğundan dolayı bu dönemde iyi bir dil altyapısı oluşturulmuş çocuklarla hiç almamış çocuklar arasındaki fark barizdir. Her dönemde dil eğitimi verilebilir ve öğrenilebilir fakat bunun zorluk derecesini düşürmek adına kritik eşikler dikkate alınmalıdır.

1.2.2. Derek Bickerton ve Bioprogram Kuramı (Bioprogram Hypothesis)

Bu kuramı Prof. Derek Bickerton “Roots of language” adlı kitabıyla 1981 yılında ortaya atmıştır. Profesörün bu yeni kuramı Noam Chomsky’nin “Lingua ex Machina” teorisinden sonra yeni bir adım olarak görülebilir. Teoriye göre insanın bir dili öğreniminde biyolojinin ve kültürün etkileşim halinde olduğunu savunmaktadır. Buna bağlı olarak Asher ise (Asher, 2012, s. 31), çocuğun zihninde dilin dilbilgisini öğrenmesini sağlayan bir mekanizmanın var olduğunu, bioprogramın ve biyolojik yönden dil öğrenbilme yeteneğinin doğuştanlığını savunur.

İnsan, yaratılışı gereği lisana ihtiyaç duyar ve iletişim algıları doğdukları andan itibaren açıktır. Bireyler dili 2 yaşından itibaren duydukları sesleri taklit ede ede öğrenirler, diğer bir deyişle çocuklar dinleyerek öğrenmeye başlarlar. Çevresel ve kültürel faktörleri dil ediniminde ön faktör olarak gören Bickerton dili, toplumdan topluma adapte olmuş bir varlık olarak tanımlar (Bickerton, 2012). Anne, baba, kardeş gibi kişilerin oluşturduğu çevresel konuşmaların çocuğun dil gelişimine faydasının büyük olacağını düşünür ve ayrıca çocukların temel anlamsal farklılıkların ayırımına varmaları için doğuştan getirdikleri yetenekleri olduğunu savunur. Böylece çocuklar, anlamsal farklılıkları anlayıp dilin yapısını anlamaya başlarlar. Bu sayede çocuklar dilsel her veriyi biyo-programları sayesinde çözümlenmeye başlarlar. Bu varsayımına göre, aynı dil ailesi mensubu olan diller (creole) (Véronique, 2007, s. 166) bioprogramın alt yapılarında görülebilir; çocukların anadillerindeki yapılar anadiline komşu diğer dillere yakınsa zihin bunu algılar ve hemen ortak dil ailesi dillerini öğrenmeye başlar. Günümüzde ortak dil ailelerinden başka bir dil öğrenmeye çalışan bireylerin öğrenme hızının daha fazla olduğu söylenmektedir.

1.2.3. Sosyobiyolojik Kritik Dönem Kuramı (Sociobiological Critical Period)

Bu teori 1988 yılında Thomas Scovel tarafından ortaya atılmıştır. Scovel hem anadil ediniminde hem de yabancı dil öğreniminde kritik dönemlerin olduğunu savunan bir dilbilimcidir. Sosyobiyolojik dönemde odaklaşma (lateralization) dönemine dayanmaktadır. Buluş çağı öncesi çocukların zihinleri hem anadil hem de yabancı dil öğreniminde uygundur. Bu öğrenme süresince çocuklar çevresindeki kişilerle sosyal bağlar kurarlar. Anne ve babaları, arkadaşlar, öğretmenleri, komşuları, akrabaları gibi birçok kişiden konuşmaya yönelik veri toplarlar. Dolayısıyla konuşma şekilleri de

buldukları sosyal çevre neticesinde değişim göstermektedir. Buldukları çevrenin dillerini öğrenen çocuklar bunu farkında olmaksızın yaparlar. Örneğin; Karadeniz bölgesinde büyüyen bir çocuğun yerel ağızla konuşması gibi...

Çocuklar bu dönemde çok iyi gözlemcilerdir. Etraflarındaki kişilerin nasıl konuştuklarını, tonlamalarını, söz dizimlerini, sık kullandıkları kelimeleri gözlemleyip kendi dillerine aktarırlar. Böylece kendilerine toplumda bir sosyal kimlik oluşturmuş olurlar. Bu beceri bir yabancı dili öğrenirken de aynı şekilde işler. Kritik dönem hipotezine göre ergenlik dönemi öncesi sosyal çevreden edinilmiş dildeki yerellikler düzeltilmezse ergenlik dönemi sonrası düzeltilmesi çok zor olacaktır. Doğu Anadolu'dan batı bölgelerine gelen insanlar ağızlarını değiştirmeye çalışsa bile batıdaki yerel halkla aynı olmaz ve toplum tarafından anlaşılır. Görüldüğü üzere, sosyobiyojik kritik dönem varsayımı dikkate değer bir olgudur, çünkü hem anadil hem de yabancı dilin gelişimindeki çevresel faktörlerin göz ardı edilmemesi gerektiğini savunur.

Teoriye göre insanlar kendilerine ait olarak düşündükleri çoğu şeyin çevreden edindikleri yansımalar olduğunu farkında değildirler. Kişiler sosyalleşme süresince toplumda kendilerine bir yer bulurlar ve kimlik kazanırlar. Bu da sosyobiyojik alt yapıyla meydana gelmektedir. Örneğin, doğuda büyüyen bir çocuğun söz varlığı ile batıda büyüyen bir çocuğun söz varlığı aynı değildir.

1.2.4. Noam Chomsky ve Doğuşanlık Kuramı (Nativist Theory)

Noam Chomsky tarafından ortaya atılan bu kurama göre bireyler anadillerini öğrenmeye doğuştan yatkındırlar. Her birey kendine doğuştan bir dil öğrenme yeteneği sunan "language acquisition device" diye adlandırılan bir dil öğrenme aygıtı ile dünyaya gelir. Çocuk sanki zihninde bir bilgisayar varmışçasına uygun kodları aldığı andan itibaren dili anlamlandırmaya başlar.

Bu kurama göre çocukta öncelikle alıcı dil gelişir ardından bu birikim ifade edici dile dönüşmektedir. Bu kuram sağlıkların dili nasıl öğrendikleri, neden birden fazla dilin konuşulduğu sorularının cevabıdır. Mekanizmanın doğuşanlığı her bireye dil öğrenme hakkını tanıır.

1.2.5. Piaget Ve Dil Gelişim Dönemleri

Piaget'ye göre, dil gelişimi bilişsel gelişime paralel olarak ilerler. Yani dil gelişimi ilerledikçe bilişsel gelişim de ilerlemektedir. Piaget dil gelişimi ile oyunun arasında bir bağlantı olduğunu gözlemlemiştir ve gözlemleri neticesinde çocukların konuşmalarını “benmerkezci konuşma” ve “sosyal konuşma” olarak ikiye ayırmıştır. Süreç, benmerkezci konuşmadan genetik olgunluk sağlandıkça sosyalleşmiş konuşmaya doğru devam eder.

Benmerkezci konuşmada çocuk yalnızca kendi hakkında konuşur, çevresiyle herhangi bir iletişim isteği yoktur. Konuşmalarında karşıdan bir cevap beklemez ve karşısındaki kişinin onu dinleyip dinlememesini önemsemez. Yalnızca konuşmak için konuşur. Bu dönem çocuk için monolog iletişim dönemidir.

Sosyalleşmiş konuşmada ise çocuk çevresindeki diğer kişilerle karşılıklı sohbet halindedir. Yani iletişimde diyalog kurmaya başlamıştır. Karşısındakini dinler ve söylenene göre yorum yapar. Ayrıca kendi söylediklerinin de dinlenmesine önem verir. Piaget'ye göre bu dönem bilişsel düzeye bağlı gelişebilecek bir dönemdir.

Vygotsky ise bu konuda Piaget'ye karşıdır. Ona göre benmerkezci konuşma ilerleyen yaşlarda sosyal konuşmaya dönüşerek yok olmaz. Bunun aksine insanlarda soyut düşünme becerisi olduktan sonra benmerkezci düşünme içsel konuşmaya dönüşmektedir. Piaget'nin kuramına göre dil gelişim evreleri dört başlık altında toplanabilir. Bunlar:

a) Agulama (Cooing) dönemi

Bu dönem ilk 6 ayda anadilden bağımsız evrensel bebek seslerinin çıkarıldığı dönemdir. 6 aydan sonra çocuk çevreden aldığı verilerle basit hecelemelere başlayabilir.

Ağlama dönemi ilk iki ayda bilinçsiz ve refleksif bir tepkidir. Daha sonraları gereksinimleri ve duyguların sesli anlatımı olmuştur. Ağlama, çocuğun ilk iletişim kanalıdır. Çocuk ihtiyaçlarını ağlama yoluyla ifade ettiği zaman etrafındaki kişilerin ilgilendiğini görünce bunu iletişim yolu olarak kullanmaya başlar.

İkinci aydan sonra altıncı aya kadar “babıldama (Babbling)” dönemi ortaya çıkar. Çocuk bu dönemde sık duyduğu heceleri tekrar etmeye çalışır. Ardından heceleme dönemi on ikinci aya kadar devam eder.

b) Tek sözcük (Morgem) Dönemi / One-word speech (holophrases)

Çocuğun on ikinci ve on sekizinci ay aralıklarında girdiği dönemde görülür. Dil gelişiminin en kritik dönemi kabul edilmektedir çünkü anlamlı ilk sözcükler bu evrede söylenir.

Bu dönemde bebek tek bir sözcükle birçok şeyi ifade eder. Örneğin; “atta” diyerek dışarı çıkmak istediğini, “su” diyerek su içmek istediğinin, “top” diyerek topu almak istediğini ifade eder. Alıcı dil özelliği belirgin olarak ortaya çıkar, ancak ifade edici dil henüz yeterli değildir ve bu dönemde alıcı dili geliştirmek için çocukla sürekli iletişim kurulması gerekmektedir.

c) Telegrafik konuşma Dönemi /Telegraphic speech

Çocuğun on sekizinci aydan yirmi dördüncü aya kadar olan dönemidir. Bu dönemle birlikte çocuklar artık iki kelimeyi bir araya getirerek cümle kurmaya başlarlar. Bu dönem her çocuğun gelişiminde farklılıkların gösterdiği bir dönemdir. Çok konuşulan ve konuşturulan çocukların bu dönemde daha aktif olduğu, yanında fazla iletişim kurulmayan çocuklardaysa dönemin gelişmediği görülmektedir.

Bu dönemde çocuklar basit cümlelerle kendilerini ifade ederler. Genelde özne ve fiil kullanımı yaygındır. Anne geldi, baba gitti, top düştü gibi iki kelimelik cümlelerle ifade edici dil ortaya çıkmaktadır.

d) İlk Gramer Konuşması / Whole Sentences

Telegrafik dönemden gramer konuşmasına yapılan bu geçiş çocuklarda yirmi dördüncü aydan itibaren görülmektedir. Gramer yapısı yavaş yavaş kazanılmaya başlanır, ardından çocuk cümlenin yapısını ve kurallarını çözümlenmeye ve öğrenmeye başlar. Bu dönemde çocukların kelime hazinesi oldukça gelişir. İlk kurallı cümleler ortaya çıkar. “Anne eve geldi”, “Baba top aldı” gibi.

24 – 36 ay arasında çocuk ilk kez bir şeylerin nedenini merak etmeye ve sorgulamaya başlar. Bu dönemde ailelere büyük rol düşmektedir. Çünkü çocuğun sorularına anlayabileceği şekilde cevaplar verilmesi gerekmektedir.

36 – 48 ay arasında çocuklar zaman zarflarını kullanmaya başlar. Yarın, bugün, dün gibi zamansal ayrımların farkına varıp cümlelerini zenginleştirirler. Bu dönemde meydana gelebilecek kafa karışıklıkları hoş görülmez. Çünkü çocuklar çoğu zaman bu zarfları karıştırabilirler. Altmışıncı aydan itibaren bu kavramlar oturur ve daha anlamlı cümleler ortaya çıkar.

Görülmektedir ki anadil ediniminin şekillenmesi bilişsel süreçlerden geçer ve çevrenin katkısı büyüktür. Dil bilimcilerin çoğu bu dönemlerden yola çıkarak ikinci bir dil öğreniminin de aynı doğallıkta olması kanısındadır. İkinci dil öğretiminin başladığı süreçte öncelikle alıcı dilin gelişmesi gerekmektedir. Bu gelişim aşamasında işitsel ve görsel materyallerin kullanımı büyük ölçüde desteklenir.

1.3. Erken Çocukluk Dönemi ve Yabancı Dil Öğretimi

18. ve 19. Yüzyıllar yabancı dil öğrenmenin gereğini savunanlar ve bu savlara karşı gelenlerin var olduğu tartışmalı dönemlerdir. Erken yaşta yabancı dil öğretimi Avrupa birliği ülkelerinde olduğu gibi küreselleşen dünyanın ve siyasal münasebetlerin bir getirisiidir. Eğitim teknolojilerin gelişmesi ile birlikte 1998 senesinden sonra ülkemizde de kabul gören yabancı dil eğitimi ilkokul dördüncü sınıftan itibaren verilmeye başlamıştır.

Genel olarak dünyada I. Dünya Savaşı'ndan sonra yabancı dile ilgi başlamıştır. Almanya'da kurulan ve bazı Avrupa ülkelerinde de var olan "Waldorfschule" okulları ilk defa çift dille eğitim veren okullardan birisidir. Bunun dışında ABD'de " Foreign Languages in Elementary Schools" hareketi diğer Avrupa ülkelerinde yankılanmıştır ve yabancı dil öğrenimine arz artmıştır. 1970 senesinde ilk defa eğitim sistemlerinde yabancı dili ilkokuldan itibaren müfredatlarına ekleyen ülkeler arasında Norveç, Finlandiya, İsveç gibi ülkeler yer almaktadır. Doksanlı yıllardan itibaren de Fransa, İspanya, İtalya ve Avusturya yabancı dilde eğitim reformlarına başlamıştır. Bu senelerde Avrupa konseyinin yapmış olduğu workshoplar ve ilgili araştırma projeleri bu konuyu eğitim gündeminde zirveye taşımıştır. Hatta o dönemlerde dahi erken yaşta dil eğitimi konusu üzerine çalışmalar yapılmıştır.

Türkiye'deki eğitim sistemi içinde yabancı dil eğitimi üzerine yapılmış olan OYIP ve ESODEU adlı iki çalışma yapılmıştır. (Akdoğan, 2004, s. 104) OYIP projesi 2000–

2001 yılları içerisinde uygulanmış, okul öncesi eğitiminde yoğunlaştırılmış İngilizce programı projesidir. Bu projeye kapsamında 3–6 yaş aralığındaki çocuklar yarım gün İngilizce dersi almışlardır. Dil öğrenme ortamları çocukların kendilerini rahat ifade edebilecekleri uygunlukta hazırlanmıştır ve “Direct Method” uygulanmıştır. Çocuklar bu süreçte kendi sınıf öğretmenleri ile ne yapıyorlarsa İngilizce öğretmenleriyle de aynı şeyleri yaparak günlük konuşma dilini öğrenmeye başlamışlardır.

ESODEU projesi ise Almancayı birinci yabancı dil olarak erken yaşta ve daha yoğun ve etkin öğrenmeyi ve öğretmeyi hedefleyen empirik bir araştırma projesidir. (Akdoğan, 2004, s. 9)

Bu iki proje de modern dil öğretim yöntemleri ışığında oluşturulmuş olup uygulanan okullarda olumlu sonuçlar alındığı araştırmalarında saptanmıştır. Öncesinde de değinildiği üzere sınıf ortamının tasarımı, dil öğreticisinin yeterliliği, kullanılan materyaller ve çok duyulu öğretim modeli ile yapılan dil öğretimi bu yaş grubunda hedeflenen gelişim düzeyine ulaşmada etkili olmuştur.

Ülkemizde okul öncesi dönemde devlet anaokulları için İngilizce dersi zorunluluğu söz konusu değildir. Bu çalışmanın yapıldığı kurum gibi, özel anaokullarında İngilizce, Almanca ve Fransızca gibi yabancı dillerin eğitimini veren hatta yalnızca yabancı dil eğitimi veren anaokulları mevcuttur. Devlet okullarında ise bu süreç 4. sınıftan itibaren başlamaktadır. Özel anaokullarına rağbetin bu nedenle arttığı da gözlemlenmiştir. Velilerden alınan geri dönütler neticesinde çoğunun yabancı dil eğitimi için özel anaokulu tercih ettiği verisi ortaya çıkmıştır.

1.3.1. İkinci Dil Öğretimine Genel bir Bakış

Bu bölümde anadil ediniminin yabancı dil öğrenimine etkileri göz önünde bulundurularak edinim sürecine de yer verilmiştir. Dolayısıyla bu süreçler birbirleriyle bağlantılıdır ve her iki süreci etkileyen faktörlerin bilinmesi gerekmektedir.

Çocuklarda dil gelişimini etkileyen faktörler incelendiğinde çeşitli faktörlerin gelişim hızını etkilediği saptanmıştır. Bunlar aile ilişkileri, olgunlaşma hali, sağlık, zekâ gibi faktörlerdir. Bunlar, çocuğun doğum anından itibaren içinde bulunduğu çevre, aile yapısı, yaşadığı coğrafya gibi etkenlerdir ve bütünüyle çocuğun diğer gelişimlerini olduğu kadar dil gelişimini de etkilemektedir.

Dil gelişim kuramlarına ve yaklaşımlara baktığımızda 3-6 yaş döneminde anadil ediniminde olduğu gibi, yabancı dil öğretiminde de aile faktörü önemli bir yere sahiptir.

Bilindiği üzere yabancı dil öğreniminde dile maruz bırakılmak ve yeterli kulak doyumuna sahip olmak gerekmektedir. Bu nedenle çocuğun dil öğrenim süreci içerisinde okuldan aldığı bilgileri pekiştirebileceği ek ortamlara ihtiyacı vardır. Burada anne ve babalara iş düşmektedir. Aile ortamı, bir çocuğun bulunabileceği en doğal ortamdır. Dolayısıyla bu ortamda aile üyelerinin de katkısıyla yabancı dilde iletişim ortamı sağlamasında olumlu sonuçların ortaya çıkacağı söylenebilir.

Aileler çocuklarının okulda öğrendiklerini günün belli zamanları iletişim dilini değiştirerek, hedef dilde hazırlanmış eğitsel çalışma kâğıtları yaparak veya eğitsel videolar izleyip yorumlayarak pekiştirebilirler. Çünkü çocuk için öğrendiklerini aktarması ve soru-cevap yöntemiyle tekrar edip içselleştirmesi kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır.

Gözlem yaptığımız okulda dönem başında yapılan veli toplantılarında tüm velilere evde yapabilecekleri etkinliklerden örnekler sunuldu ve öğrencilerin öğrendiklerini evde pekiştirmeleri için ailelerine günlük bilgilendirmeler sağlandı. Evde de verimli bir süreç yürüten ailelerin çocuklarında öğrenme sürecinin daha hızlı ve kalıcı öğrenmenin gerçekleştiği gözlemlendi.

Ağırlıklı olarak Piaget'nin ve daha sonra Ericson gibi psikologların görüşleri doğrultusunda edinilen bilgilere göre her bireyin doğumundan itibaren takip ettiği gelişim aşamaları bulunmaktadır ve bu belirlenen aşamalara uygun eğitim planları oluşturulmaktadır. 3-6 yaş arasındaki çocukların genel gelişim özelliklerine bakıldığında bu dönemdeki bireylerin öğrenme hızlarının –herhangi bir sağlık problemi olmaksızın- ileri düzeyde olduğunu görülür. Bu yaş düzeyinde meraklı ve hevesli olan çocukların olgunluk düzeylerine göre sınıflara ayrılıp seviyelerine uygun eğitim planlarının uygulanması gerekmektedir. Olgunlaşma süreci ilerlediğinde öğrenme süreci de ilerlemektedir.

Bir bireyin tüm alanlardaki başarısını sağlık faktörü belirlemektedir. Şiddetli ve uzun süreçli hastalıklarla mücadele veren çocukların temel becerilerinin geç geliştiği görülmektedir. Dolayısıyla konuşma becerisi de aksamalar göstermektedir. Bunun nedeni

de toplumdan kopukluk ve hasta odasında yalnız kalma hali olarak açıklanmaktadır. Ayrıca ağızda meydana gelen yapısal bozukluklar da dil becerisini etkilemektedir.

Dil becerisi ile zekâ gelişimi arasında olumlu bir ilişki vardır. Çoğu uzmana göre dil gelişimi iyi olan çocukların zekâ gelişimi de doğru orantılı olarak iyi gitmektedir. Çocukların iki yaşından itibaren çıkarttıkları seslerle zihinleri arasında herhangi bir bağlantı yokken, iki yaşından itibaren bağlantılar ortaya çıkmaya başlar. Bu dönemden sonra çocukların sesleri anlamlandırması ve kurallarını içselleştirip aktarım yapabilecekleri bilişsel düzey ortaya çıkmaktadır. Dilimiz düşüncelerimizi ifade etmemize yarar ve düşüncelerimiz de dilimiz sayesinde düzene girer.

Eğitimde fırsat eşitliği ne yazık ki elde edilmesi zor bir niteliktir. Günden güne sayıları artan özel kurumlar ve sundukları ayrıcalıkların çoğu devlet okullarının büyük bir çoğunluğunda mevcut değildir. Bu durum ailelerin sosyo-ekonomik durumunun çocukların eğitim hayatını etkilediğini göstermektedir.

3–6 yaş döneminde çocuklar için yabancı dil eğitimi sürecinde birçok eksiklik bulmak mümkündür. Günümüzde açılan çoğu özel anaokulu yabancı dil eğitimi vermesi halinde tercih sebebi olmaya başlamıştır. Devlet anaokullarının çoğunda ise yabancı dil eğitimi verilmemektedir. Dolayısıyla dil temelleri anaokulunda atılmış bir çocukla hiç öğrenmemiş bir çocuğun arasında bir takım farklılıklar görülmektedir.

Çocuğun konuşmaya yeni başladığı dönemlerde yanlış sesler çıkarmasını ve telaffuz (sesletim) hatalarını görmek olağandır. Bu süreçte çocukların yaptığı hatalara gülünüp alay edilmesi onun dil gelişimini olumsuz etkiler. Kendileriyle iletişim kurulduğunu gören çocuklar cesaretlenir ve özgüvenleri artar. Bu sayede konuşma becerilerini ilerletmek için daha fazla çaba gösterirler. Bu dönemde çocuğa bol bol kitap okunup belli durumlarda fikirlerinin sorulması onları konuşmaya ve bir birey olmaya teşvik eder. Bu nedenle onlara bol bol söz hakkı tanınmalı ve fikirleri sorulmalıdır.

Aile içindeki iletişim dışında çocuğun sosyalleşebilmesi için akran ilişkisine de ihtiyacı vardır. Parklarda, oyun alanlarında ve okulda akranları ile iletişim kurmaları dil gelişimini destekler.

Oyun, bir çocuğun 3–6 yaş dönemi için kullandığı bir dildir. Çocuklar oynadıkları oyunlarla kendilerinden birçok şey paylaşırlar. Dolayısıyla bir çocukla oyun oynamak onun dil becerisini geliştirmeye olanak sunar.

Okul öncesi süreçte birden fazla dil kazanımı ile ilgili araştırmalar incelendiğinde iki ya da çok dillilik kavramının sosyoloji, psikoloji, dilbilim, pedagoji gibi disiplinlere de konu olduğu ve her bir disiplinde ayrı olarak incelendiği görülmüştür. Örneğin iki veya çok dillilik psikolojide zihinsel, sosyolojide toplumsal, pedagojide eğitimsel ve dilbilimde dilsel yapıların incelenmesi boyutundan ele alınmaktadır.

Dilbilimciler, dilin karmaşık yapısını çözümlmek ve dilin kaynağına ulaşabilmek için çocuk dilinin önemli bir kıstas olduğu düşüncesi ile yola çıkarak bu dönemleri incelemişlerdir. Bu dönemlerde elde edilen anadil edinimi süreçlerinden yola çıkarak yabancı dil öğretimini de ayrı bir inceleme konusu olarak ayırmışlardır. Çocuklarda anadil kazanımı gibi yabancı dilin kazanımı da derin incelemelerin konusu olmuştur.

Bilindiği üzere dil öğretiminde sıkça kullanılan dört tür beceri vardır. Bunlar; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileridir. Dil öğrenecek ve öğretecek kişilerin bu temel becerilerde yetkin olmaları gerekmektedir. Kişilerin istenilen dilde hangi düzeyde olduğu tespiti de bu dört beceri ölçülerek yapılmaktadır. Bu beceriler kişinin doğumundan itibaren doğal bir sıraya göre dizilmiştir. Çocuk önce dinler sonra dinlediklerini anlamlandırmaya başlayıp kendi sisteminde oturtur ve kendini ifade etme sürecine geçer. Yani ilk gelişen beceriler dinleme ve konuşma becerileridir. Okul dönemiyle birlikte artık dili öğrenme süreci başlar. Dolayısıyla, okuma ve yazma becerileri okul eğitimiyle, yani öğrenme ile kazanılır.

Okul öncesi dönemde de bu iki temel beceri esas alınarak etkinlik sistemleri oturtulmuştur. İki dilli eğitim disiplinine göre ise bu temel becerilerin iki dilde de tutarlı bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Öğrenen kişinin eğitim hayatı, aile ve çevre yaşantısı öyle bir şekillenmelidir ki iki dilde de aksamalara sebep olmadan dengeli bir öğrenme ortamı kazanılabilsin. Bu da bize aile hayatı için “one language, one parent” kuralını hatırlatır. Bu yöntemde ebeveynlerin üzerine düşen rol büyüktür. Annenin –genelde- kendi dilinde babanın ise hedef dilde iletişim kurması gerekmektedir ve bu iletişimin sürekliliğinin bozulmaması şartı vardır. Hedeflenen şekilde bir uygulama yapılırsa eğer olumlu sonuçları görmek mümkündür.

Eğitim ve gelişim psikolojisi araştırmacılarına göre bilişsel gelişimin belli başlı kritik dönemleri mevcuttur. Dil öğreniminde kritik dönem varsayımı bilimsel bir gerçektir. Bu olgunun kanıtları birincil olarak biyoloji ve nöroloji gibi tıp çalışma alanlarından gelmektedir. Ayrıca biodilbilimi (biolinguistics) ve sinirdilbilimi (neurolinguistics) alanlarına göre vücudumuzdaki nöronların sayısı halen net rakamlara dayanmamakla beraber yaklaşık olarak 100 milyon kadar nöronun varlığından bahsedilmektedir. Bu nöronların da 18 milyar kadarının beynimizde var olduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalara göre bireylerin buluş çağı öncesi beyinlerindeki dinleme, konuşma, anlama ve işitme sistemleri beynin sağ veya sol yarım küresinde yerleşir, buna “localisation” denmektedir. Daha sonra odaklanma “lateralization” dönemi başlar ve zihin edinebildiği kadar dil verisini bu sistemler vasıtasıyla toplamaya çalışır. Buluş çağı sonrasında ise bu sistemlerdeki yerleşme ve odaklanma süreci sona erer. E. Lenneberg’e göre, yarım küresel denetimin kurulması (cerebral dominance) 2. yaş ile 12–13. yaş bitiminde sona erer (Lenneberg, 1967, s. 167). Krashen “ Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom” başlıklı eserinde yarım küresel denetimin 2–5 yaş aralığında tamamlandığını söyler (Krashen, 1983, s. 17).

Bu bilgiler neticesinde, eğer kişiler zihinlerindeki odaklanma süreci henüz bitmemişken öğrenmeye başlarsa, bu dilleri hiç zorlanmadan rahatlıkla öğrenebilirler. Burada dikkat çekilmesi gereken yer zihindeki esnekliğin yaş aralığıdır. Sinir hücrelerinin esneklik yapısı dil öğrenmeye müsaitken uygun eğitimin verilmesi önem arz eder.

Dilin temel görevi iletiyi karşı tarafa aktarmaktır. Dolayısıyla dil edinen kimseler öncelikle karşı taraftan gelen iletileri anlamaya odaklanır. Krashen dilsel becerinin gelişiminde farklı iki sürecin rol oynadığını savunur (Krashen, 1983, s. 147). Birincisi duyular üzerine merkezlenen kapalı (implicite), bilinçsiz ve içgüdüsel süreçtir. Buna edinim (acquisition) denir. İkincisi ise biçim veya dil bilgisi üzerine kurulan bilinçli açık, (explicite) süreç, buna da öğrenme denir.

Edinme ve öğrenme kavramlarına göre yabancı dilde yeterliliğin gerçekleşebilmesi için iki yöntem vardır. Her çocuk anadilini belli bir kurala veya baskıya maruz kalmaksızın örtük yollarla, bilinç dışı bir şekilde edinir. Dolayısıyla dil edinimi doğal bir yoldur. İkinci dilde ise işler değişir. Çünkü dil öğrenme eylemi, başka bir dilin kurallarını, yapılarını ve söz varlığını bilinçli bir şekilde sonradan almaya denir. Edinme kuramına göre sonradan öğrenilen diller kişiyi edindiği anadil düzeyine taşımaz. Ancak

edinme süreci temel alınarak oluşturulmuş bir öğrenme ortamının daha verimli bir sonuç elde etmek için faydalı olacağı savunulur.

Krashen, edinme sürecinden yola çıkarak yabancı dil edinimi teorisini beş ana varsayımdan oluşturmuştur (Krashen, 1987, s. 59). Bu varsayımlar şunlardır:

a) Edinme-Öğrenme varsayımı (The Acquisition-Learning Hypothesis):

Krashen'a göre her birey dil bilgisi kurallarına dikkat etmeksizin doğal ve bilinç dışı bir şekilde anadilini edinir. Öğrenme ise sonradan gelişen, genelde okul ortamında meydana gelen bilinçli bir süreçtir. Krashen, edinmenin öğrenmeden daha önemli olduğunu vurgular.

b) Doğal Düzen varsayımı (the Natural Order hypothesis):

Bilindiği üzere anadili ediniminin doğal bir sırası vardır. Çocuk önce duyar, daha sonra duyduklarını anlamlandırmaya başlar ve konuşma aşamasına gelir. Son olarak okuma ve yazma yetileri olgunluk düzeyine göre ardından gelmektedir. Krashen, bu sıralamanın dikkate alınarak yabancı dilde de uygulanması gerektiğini savunmaktadır.

c) Monitör varsayımı, (The Monitor Hypothesis) :

Krashen'e göre, her yetişkin bireyde sözcükler üretildiğinde onların biçimini değiştiren veya düzelten, bir tür "denetim" işlevi gören "monitör" vardır. Düzeltme hem sözcük söylenmeden hem de söylendikten sonra gerçekleşebilir. Bu modellemeye göre zihindeki monitörü fazla kullananlarda konuşma öz güveninin eksikliği görülmektedir. Zihinleri sürekli yanlış konuşma korkusu ile dolmuş bireylerdeki kaygı problemi aşılmadan yabancı dilde akıcı konuşma elde edilemeyebilir.

d) Giriş varsayımı (The Input Hypothesis):

Girdi hipotezi "öğrenme" değil, yalnızca "edinim" ile ilgilidir. Edinimde öncelikle sessiz bir süre boyunca yeni bir anlamın anlaşılması söz konusudur. Edinim döneminde her veri zihinsel faaliyetler sonucunda anlamlı bir yer edinir ve üstüne yenilerinin gelmesiyle zihin haritasını büyütmeye yardımcı olur.

e) Duygusal bir filtrenin varlığı varsayımı (The Affective Filter hypothesis):

Krashen'e göre, dil edinen bireye yönelik edinim düzeneği ile anlamsal veriler arasında beliren bir tür duygusal filtre vardır. Bu duygusal filtre iki ögeden oluşur: Güdülenme ve tutum (yabancı dili konuşan bireylere karşı olumlu bir tutum takınmak), kendine güven ve kaygının bulunmaması (örneğin öğretici ile iyi ilişkilere sahip olmak, diğer edinen bireylerle dostça ilişkiler içine girmek gibi).

Bütün bu araştırmalar ve ortaya çıkan teorileri incelediğimizde ise dil edinimi sürecinde yapılan gözlemler dil öğretimi sürecinde önümüzü aydınlatmıştır. Eğer bir çocuk doğal dil gelişim aşamalarında herhangi bir sağlık problemi olmaksızın istenilen çizgide gelişim gösterebiliyorsa, uygun öğrenme ortamı sağlandığında birden fazla dil öğrenebilir. Bunun günümüzde birçok örneği mevcuttur. Erken çocukluk dönemi önceden de belirtildiği gibi dil öğrenimi için kaçırılmaması gereken bir fırsattır. Gelişim aşamalarında Piaget ve Ericson'un hem fikir olduğu, Vygotsky'nin daha derinine indiği dil gelişimindeki kritik eşikler, kişinin gelişimini destekleyici bir yabancı dil eğitim sistemiyle yapılandırılmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın örneklem alanı, araştırmanın modeli ve çalışma gruplarının dil öğrenme standartlarını etkileyen değişkenler sayısal verilerle aktarılacaktır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma çocuk davranışlarını kendi doğal ortamlarındaki etkileşimlerinin gözlemlenmesi yoluyla yapılmış bir gözlem araştırması modelidir. Gözlem veya saha araştırması alan içi bilgi toplama manasına gelir. Araştırmacının bir sosyal gurubun içine girerek, ortamdaki değişkenleri, eksiklikleri, olumlu ve olumsuz durumları incelemesi halidir. Daha sonra bir analiz sistemi oluşturarak gördüklerini bilimsel çevreye aktarır.

Gözlem araştırması, katılımcı gözlem adıyla da bilinen Niteliksel (niteliksel) bir araştırma metodudur. Bu çalışmada araştırmacı, insanları ve davranışlarını doğal şekliyle gözlemlemek için alana (gerçek dünyaya) iner. Anket kullanılmaz, formel bir sorgulama veya görüşme yapılmaz. Herhangi bir deneysel çevre kurgulanmaz ve gözlemlenen olguya müdahale edilmez.

Çocukların yabancı dil gelişimini belirlemek için ders içinde yapılan uygulamaların videoları, tutulan anekdot kayıtları ve ses kayıtları çocukların söz dağarcığını belirlemede araştırmanın nicel boyutunu oluşturmaktadır. Ayrıca velilere gönderilen kişisel bilgi formlarındaki açık uçlu sorulara verilen cevaplar da bu araştırmanın nitel boyutunu oluşturmuştur.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma evrenini, Denizli’de hizmet vermekte olan yarım gün İngilizce programlı özel bir anaokulundaki 24–36, 36–48, 48–60 ve 60+ ay aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde İngilizce eğitimi veren okul öncesi kurumları arasından uygulama yapılacak merkezi bir okul seçilmiştir. Araştırmanın çalışma

grubunu özel okula giden, aynı öğretmen tarafından haftada bir saat İngilizce eğitimi alan oyun grubu, haftada 5 saat İngilizce dersi alan küçük grup, haftada 10 saat İngilizce dersi alan orta ve haftada 15 saat İngilizce dersi alan büyük gruptan toplam 59 çocuk oluşturmuştur. Öğretmen görüşünün de alınması dâhilinde eğitime birkaç hafta ara veren 2 çocuk araştırmanın dışında tutulmuştur. Kurum psikoloğunun görüşü alınarak, öğrenme güçlüğü çeken bir çocuk da araştırmanın dışında bırakılmıştır.

Tablo 1 Çalışma grubunda yer alan çocukların yaş ve cinsiyete göre yüzdelerle dağılımları

Çocuğun (Aylık)	Yaşı	Cinsiyet	N	%
24-36		Kız	6	%51
		Erkek	5	%49
		Toplam	11	%100
36-48		Kız	9	50
		Erkek	9	50
		Toplam	18	%100
48-60		Kız	7	%43,75
		Erkek	9	%56,25
		Toplam	16	%100
60+		Kız	7	50
		Erkek	7	50
		Toplam	14	%100

Örnekleme oluşturan bireylerin yaş dağılımının aylık göstergelerine göre; oyun grubu öğrencilerinin 5'i kız 6'sı erkek olmak üzere toplam 11, küçük grup öğrencilerinin

9(%50) kız 9(%50) erkek olmak üzere toplam 18, orta grup öğrencilerinin 7 kız 9 erkek olmak üzere toplam 16 ve son olarak büyük grup öğrencilerin 7 (%50)kız 7(%50) erkek toplam 14 kişi oldukları görülmektedir.

Tablo 2 Çocukların olgunluk düzeyi tespiti için aylık ortalamalarının dağılımları

Çocukların ay aralıkları	N	Ortalama
24-36	11	33,6
36-48	18	44,6
48-60	16	55,9
60+	14	72,80

Örnekleme oluşturan çocukların, aylık ortalamaları tablo 4' te incelendiğinde; 24-36 ay aralığı çocukların ortalaması 33,6, 36-48 ay aralığındaki çocukların ortalaması 44,6, 48-60 ay aralığındaki çocukların ortalaması 55,9 ve son olarak 60 ay üstü çocukların aylık ortalaması 72,80 çıkmıştır.

Aşağıda çocukların aynı eğitim kurumunda devam etme süreleri belirtilmiştir.

Tablo 3 Çocukların aynı eğitim kurumunda devam etme süreleri

Aynı Okul öncesi eğitim kurumuna devam etme süresi	24-36		36-48		48-60		60+	
	N	%	N	%	N	%	N	%
1 yıldan az	9	81,82	3	16,67	-	-	-	-
1 yıl	2	18,18	4	22,22	2	12,5	2	14,29
2 yıl	-	-	7	38,89	9	56,25	3	21,43
3 yıl	-	-	2	11,11	5	31,25	5	35,71
4 yıl	-	-	-	-	-	-	4	28,57

Örnekleme oluşturan çocukların gözlem yaptığımız okul öncesi kurumuna devam etme süreleri tabloda belirtilmiştir. Çıkan sonuçlara göre 12 çocuğun kurumdan aldığı eğitim süreci 1 seneden azdır. 10 çocuk 1 senedir eğitim almaktadır, 19 çocuk 2 sene, 12 çocuk 3 sene ve son olarak 4 çocuk 4 senedir aynı eğitim kurumundan eğitim almaktadır.

Tablo 4 Ebeveynlerin eğitim durumu

Eğitim durumu	24-36		36-48		48-60		60+									
	Anne		Baba		Anne		Baba		Anne		Baba					
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
İlkokul	-		-		-		-		-		-		-			
Ortaokul	-		-		-		-		-		-		-			
Lise	2	18,18	2	18,18	4	22,22	2	11,11	2	12,5	2	12,5	1	7,14	1	7,14
Üniversite	9	81,82	9	81,82	14	77,78	16	88,89	14	87,5	14	87,5	13	92,86	13	92,86

Tablo 4’te görüldüğü üzere gözlem yapılan anaokulu velilerinin eğitim durumları ele alındığında, yoğunluk üniversite eğitimi almış olan velilerdir. Ayrıca eğitim durumu lise olan anne sayısı 9 iken baba sayısı 7’dir. Üniversite eğitimi almış anne sayısı 51 iken baba sayısı 53’tür.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Bu araştırmada iki tip veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar Kişisel Bilgi Formu ve dönem sonu Portfolyo sunumlarıdır. Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından geliştirilen, anne-baba ve çocuklara yönelik kişisel bilgilerin -kurum izni sağlanarak - alınmasında kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu, anne ve babanın dil eğitimi sürecine eğitim durumları dâhilinde neler kattıklarını öğrenmeye yönelik sorular ve bu eğitim sürecine dair görüşlerini içermektedir. Bu form, çocuğun cinsiyeti, doğum tarihi, okula başlama tarihi, okul öncesi eğitim kuruma devam etme süresi, anne-babanın eğitim durumu, mesleği, anne babanın yabancı dil bilme durumları, çocukların ev ortamlarında yabancı dilin kullanılma ve desteklenme durumu, çocukların yabancı dile olan ilgileri ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Ayrıca formda, ailelerin okul öncesinde yabancı dil eğitimi verilmesine yönelik düşünceleri ve yabancı dilin ana dile nasıl etki ettiğine dair görüşleri sorulmuştur.

İkinci bir veri toplama aracı ise dönem sonu Portfolyo sunumlarıdır. Gözlemlenen okulda ilk ve ikinci dönem sonlarında çocukların neler öğrendiklerini gösterebildikleri aile katılımı içeren toplantılar yapılmaktadır. Bu toplantılarda her aile, çocuğunun anlatımını öğretmenin rehberliği ile bir dönem boyunca öğrenilen bilgilerin özet şeklinde anlatımını etkinlikler ve oyunlar dâhilinde sergilemelerini izler. Bu sunumlar araştırmamız için tüm öğrencileri ölçmeye yönelik kullandığımız bir veri toplama aracı olmuştur. Çocukların hepsine aynı sorular yöneltilip, aynı etkinlik ve oyunlar üzerinden öğrendiklerini gösterebilme şansı verilmiştir. Sunum sonunda veriler not alınmıştır.

Tablo 5 Araştırmada kullanılan veri toplama araçları

Veri toplama araçları	Ölçeceği değişkenler	Kullanılacağı aşamalar	Analiz yöntemi
Kişisel bilgi formu	Cinsiyet, Anne Babaların Yabancı Dil Bilme Durumu, Öğrenilen Yabancı Dilin Desteklenme Durumu vb.	Uygulamaların İlk Aşaması	Yüzde, Betimsel Analiz
Dönem sonu Portfolyo sunumları	Çocukların dönem boyu öğrendikleri İngilizce kelime ve cümle kalıpları, hikâye kitapları, kavramlar vb.	Uygulamaların son aşaması	Yüzde, Betimsel Analiz

Araştırmaya alınan çocukların ailelerinin döneme başlarken doldurduğu kişisel bilgi formlarından elde edilen veriler değerlendirilmiş, bazı değişkenlere göre incelenmiş ve yüzdelik dağılımları belirlenmiştir. Dönem sonunda yapılan Portfolyo sunumunda ise çocuklar olgunluk düzeylerine göre hazırlanmış olan sunum etkinliklerini ailelerine

anlatarak neler öğrendiklerini ailelerine göstermişlerdir. Bu etkinlikler dönem boyu projelere ayrılmış olan aylarda yapılan etkinlikler ve projeye uygun olarak seçilmiş hikâye kitabının genel anlatımı ile sonuçlanmaktadır. Çocukların bu sayede cümle yapılarını ne kadar öğrendikleri, kelime dağarcıklarına hangi yeni kelimeleri ekledikleri, işlenmiş konuya ne kadar hâkim oldukları ölçülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin ebeveynlerinden edinilen yabancı dil ile ilgili bilgilere ve dönem sonu Portfolio sunumlarına ait bulgulara yer verilmiştir.

3.1.Gözlemlenen Öğrencilere İlişkin Bulgular

3.1.1.Çocukların Erken Yaşta Yabancı Dil Öğreniminde Karşılaştıkları Zorluklar

Okul öncesi dönemde verilen yabancı dil eğitimi çocuğun hedef dille olan ilk temasıdır. Dolayısıyla bu temas olabildiğince olumlu etki yaratmalı, merak ve istek uyandırmalıdır. Bu çalışmada gözlemlediğimiz çocuklar ve görüştüğümüz velilerden elde edilen veriler doğrultusunda birtakım değerlendirmeler yer alacaktır.

Gözlemlenen 3–4 yaş grubu çocukları ilk yabancı dil eğitim süreçlerine oldukça stresli başlamışlardır. Yaşadığı şehirden ve ülkeden dahi henüz haberi olmayan bir grup çocuğun yabancı dil öğrenimini bilişsel düzeyde sindirmesi pek de kolay sayılmaz. Ortaya çıkan tepkiler kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Burada önemsenmesi gereken ilk konu hedef dil için bolca görsel ve işitsel materyal kullanarak öğrenme ortamını ilgi çekici hale getirmek ve her bireyi kazanmaktır.

Bu süreç çocuk için zor olduğu kadar aileleri için de kafa karışıklığına sebebiyet vermektedir. Gözlemlenen çocukların ailelerinin birçoğunda çocuklarının aldığı eğitimi doğal ortamına aktarmada zorluk çektiği sorunu söz konusu olmuştur. Bunun nedeni ise, çocuğun hedef dile yalnızca sınıf ortamında maruz kalmasıdır. Bu nedenle veli görüşmeleri ayarlanıp ev ortamında öğrenilen verilerin aktarımının sağlanması amaçlı uygun ortam önerileri verilmiş, veli-öğretmen iş birliği sağlanmıştır. Önerilerin uygulandığı evlerde, çocuğun dil gelişim hızı artmış ve bu da dile karşı özgüvenini sağlamıştır.

Bir diğer sorun ise çocuklara verilen yabancı dil eğitiminin anadilde aksamalara sebebiyet verip vermeyeceğidir. Gözlemlenen anaokulundaki çocukların velilerinden en sık gelen sorulardan birisi de budur. Yapılan araştırmalara göre erken yaşta verilen dil

eğitimi anadilde herhangi bir aksamaya sebebiyet vermez. Aksine dil gelişimi bilişsel gelişimi de ilerleteceğinden zihin fonksiyonları daha aktif çalışır. Çocuk nesne ve kavramların eř anlamlarını öğrendiği gibi her iki dildeki karşılığını da bilir. Başlangıçta çocuk yabancı dili öğrendiği dilden ibaret sanabilir, anadiliyle aynı düzleme oturtmaya çalışabilir, anlamadığı için korkabilir veya istenmeyen tepkiler verebilir ve buna bağlı olarak bir süre öğrenmeyi reddedebilir. Bu süreçte benzer durumlar ilk aşamalarda gayet normal karşılanmalıdır. Öncelikle aileler bu konuda bilgilendirilmeli ve iş birliği sağlanmalıdır.

Yapılan araştırmalara göre, dil öğrenimini engelleyici faktörlerden en önemlisi ise kaygı sorunudur. Günümüzde artık küresel bir dil halini almış olan İngilizce, gerek dünyada gerekse ülkemizde yabancı bir dil olarak yaygın bir biçimde öğretilmekte ve öğrenilmektedir. İngilizcenin yabancı bir dil olarak öğrenilmesini kapsayan sürecin sonunda, öğrenenlerin hedef dilde iletişim ve etkileşim becerilerini edinmesi, temel beceriler olarak sıralanan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinde hedeflenen bir düzeye ulaşması ve hedef dilin yapı, sesletim ve sözcük bilgilerini öğrenmiş olmaları beklenmektedir. Ancak hatırlanması gereken nokta, yabancı dil öğreniminin, karmaşık ve problemlili bir alan olmasıdır. Yabancı dil öğrenmeyi, karmaşık ve problemlili bir duruma getiren kaynaklardan birisi, öğrenenlerin sahip olduğu bireysel farklılıkların dil öğrenim sürecinde farklı etkiler bırakmalarıdır. Bir başka ifade ile yabancı dil öğreniminde başarı, öğrencilerin sahip oldukları bireysel özelliklerle yakından ve doğrudan ilgilidir. Temel başlıklar halinde ele alındığında, bahsedilen bu bireysel farklılıklar, öğrencilerin dil öğrenimi konusunda sahip oldukları inançları, öğrenmeye karşı olan tutumları ve beklentileri, kişiden kişiye değişen güdülenme düzeyleri ve duyuşsal durumları olarak sıralanabilir. Gerek dil öğrenim sürecinde karşılaşılan sorunların çözümlenmesi gerekse dil edinimi ve öğrenmede başarının artırılması, öğretmenler, öğrenciler, müfredat geliştiriciler, akademisyenler gibi hedef grupların, dil öğrenme süreci üzerinde etkili olan bireysel farklılıklara yönelik farkındalık düzeylerinin artırmaları ile sağlanabilir. Bu çalışmanın odağı olan ve duyuşsal durumlar içinde önemli bir yer tutan yabancı dil kaygısı da, diğer bireysel farklılıklara benzer olarak, dil öğrenmede başarıyı etkileyen önemli bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır (Gardner, 1985, s. 56).

Kaygı, geniş anlamı ile sezilen bir tehlikeye hazırlanma sırasında algılanan güçsüzlük duygusunun yaşandığı duygusal bir durum olarak tanımlanmaktadır. Kaygının,

kişilik, durum ve olay kaynaklı olmak üzere üç farklı çeşidi bulunmaktadır. Bazı bireylerde sürekli bir durum olarak karşılaşılan kişilik kaynaklı kaygı, insan kişiliğinin bir parçasıdır. Durum kaynaklı kaygı, belirgin bir duruma karşı belirli bir zaman içinde karşılaşılan tepki olarak tanımlanmaktadır. Son olarak, olay kaynaklı kaygı, belirgin olaylar karşısında yaşanmaktadır (Ellis, 1994, s. 124). Bu üç tip kaygı modelinden yola çıkarak Horwitz ve diğer uzmanlar kaygı ile baş etme yöntemleri geliştirmişlerdir. Araştırmalar neticesinde yabancı dil kaygısını en aza indirmek için öncelikle öğrenme ortamının rahat ve stressiz bir ortam olduğundan emin olmak gerekir. Sonrasında ne öğretilmeli sorusundan öte nasıl öğretmeli sorusu üzerinde durulmuştur. Böylelikle de birçok dil öğretim yöntem ve teknikleri ortaya çıkmıştır.

3.1.2. İkinci Dil İçin Uygun Öğrenme Ortamları

Erken yaşta verilen çok dilli eğitim çocuklarda düşünmeye yönelik kıvraklık ve esnekliği, kavrama yetisini ve hassasiyetini geliştirir. Yabancı dil olgusu çocuğun ufkunu açan ve dünyayı tanımasına yardımcı olan bir faktördür. Çocuklar, “Neden dil öğreniyorum?” sorusunun cevabını da diğer dünya ülkelerinin varlığını kavradıktan sonra daha iyi anlamaya başlar. Bu bir kültürleşme durumudur. Farklı ülkeleri, bayraklarını, müziklerini, oyunlarını ve bunun gibi birçok kültürel farklılıkları gözlemleyip keşfedebilecekleri bir ortamda öğrenme sürecinin başlaması gerekmektedir. Gözlemlenen anaokulunda İngilizce sınıfı diğer sınıflardan farklı olarak dil öğrenme becerisini artırıcı materyaller ile oluşturulmuştur. Anaokulu sınıflarında merkezler çok önemlidir ve her sınıfın kitap, fen, drama, müzik gibi merkezleri mevcuttur. İngilizce sınıfındaki merkezler ise dil öğrenim sürecini daha verimli hale getirebilecek şekilde tasarlanmıştır. Çocukların birçok İngilizce kitapla etkileşim içerisinde olup, onları canlandırabilecekleri bir kukla köşesi, bilişsel gelişimi destekleyici sayı-şekil-renk gibi eşleştirme gereçleri, kendi tasarımlarını oluşturabilecekleri bir artık materyal atölyesi, İngilizce kutu oyunları, koku ve tat merkezi, hafıza kartları gibi birçok oyun merkezi çocuklara sunulmuştur. Bu merkezlerin her biri çocuklar döneme başlamadan önce onlara tanıtılmış olup onlardan beklenen kurallara uygun bir şekilde serbest zaman etkinliği yapmalarına olanak sağlamaktadır. Ders saatleri her yaş grubunda farklılık göstermektedir. 3 yaş için bir saat, 4 yaş için iki buçuk saat ve 5-6 yaş için üç saat İngilizce dersi uygulanmaktadır. Bu uygulamalar her ay bir proje ve bu projeye uygun seçilmiş bir kitap çevresinde düzenlenmiştir. Ayrıca proje kapsamında her ay bir ülkenin tanıtımı

yapılır. Bu rutinler sınıf düzeninin oluşumunda da etkili olmuştur. Bundan dolayı sınıfta büyük bir dünya haritası ve uygun görsellerle desteklenmiş ülke tanıtıcıları mevcuttur.

Sınıf zemini de bir dil sınıfında çok önemlidir. Çünkü birçok oyun zemine çizilerek oynanır ve zeminde oluşturulur. Özellikle bizim geleneksel oyunlarımızdan biri olan seksek (hopscotch) her projede ayrı görseller veyahut kavramlarla oluşturularak çocuklara ders dışı zamanlarda oynayabilecekleri bir oyun daha kazandırır.

Projeler, eğitim ve öğretim akışını şekillendirici niteliktedir. Çocuklarda herhangi bir kavram karmaşası yaratmamak adına hem Türkçe hem de İngilizce derslerinde aynı temalarda çalışılmıştır. Bu bir nevi “immersion (dile daldırma, dil banyosu)” diye adlandırdığımız yöntemle benzerlik göstermektedir (Demirel, 2019, s. 51-56). Immersion yöntemi, klasik dil öğretim programlarından farklı olarak, çocukların doğal yeteneklerini kullanarak, onların özel bir yeteneğe sahip olmalarını beklemeden dili edinmelerini hedefleyen etkin bir metottur. Çocuklar sınıf içi faaliyetlerin yanında, tüm anaokulu işleyişi içerisinde tercüme olmaksızın dile maruz kalırlar. Öğrenme çocuklarda işitme, taklit etme, hatırlama yoluyla gerçekleşmektedir. Çocuklar yabancı bir dilde henüz ilk kelimeyle iletişime başlamadan, bu dildeki bağlantıları kavramakta, söyleneni anlamakta ve anadilde olduğu gibi karşısındakilere uygun tepkiler verebilmektedirler. Bu nedenle Immersion metodu ile öğrenme, farkında olmadan, hızlı ve kalıcıdır.

Bu yöntemde çocuklar, hatalı konuşmaları nedeniyle hiç bir şekilde düzeltilmez. Bunun yerine söylediği sözler basit ve eksiksiz doğru cümlelerle tekrarlanarak çocuğa anlaşıldığı, önemsendiği ve ciddiye alındığı duygusu verilir. Böyle bir yaklaşımla amaç çocuğa aynı zamanda kusursuz bir dil-modeli sunmaktır. Bu yöntem çoğu yabancı dil eğitimi veren anaokulunda mevcuttur.

Dönem başlarında küçük gruplarda bu yöntemi oturtmak oldukça zordur. Anadili konuşan öğretmen ile sosyal ve duygusal bağlarını kurular. Fakat öğrenme süreci başladığı andan itibaren iletişim de başlar. Alıcı dil, yerini zamanla verici dile bırakır ve kullanılan bu yöntem doğru sonuçları meydana getirir.

3.1.3.Okul Öncesinde Video ve Müzik Kullanımının Öğrenim Hızına Etkisi

Dil öğretiminde oyunun olduğu kadar kullanılan müziklerin de öğrenmeye faydası oldukça fazladır. Öğretilmek istenen kavramlar melodik bir düzende daha rahat aktarılır

ve akılda kalıcılığı da o oranda artar. Sevimli, kısa tekerlemeler ile istenilen her kavram rahatça öğretilir. Bu ritimlerin bazıları dildeki söz varlığını arttırmak için oldukça faydalıdır. Uygulama yaptığımız okulda en sık kullandığımız ritmik kalıplar şunlardır;

“Bubble gum, bubble gum, in a dish. How many pieces do you wish?” Bu kalıpla çocuklar tahmin ettikleri nesne sayısına göre ritmik saymalar yaparlar. Nesne sayısını tahmin eden çocuk diğer çocuklara sorar ve oyun böyle devam eder.

“Hickety pickety bumblebee, can you say the word for me? Now spell it! Now whisper it! Now clap it! Now stomp it! Now cheer it!” Bu ritim kelime kartlarıyla oynanan ve kelime öğrenimini hızlandıran bir etkinliktir. Çocuklar bu tekerleme ile kelimeleri hecelerler, ardından hece sayısı kadar sesi bedensel hareketlere bölerler, kısık ve yüksek sesle tekrar ederler. Bu sayede farklı şekilde ve çok sayıda tekrar edilen kelimeler öğrenilmiş olur.

“How do you do rhyme: _____(child's name) _____
(child's name) How do you do? Who's that sitting next to you?” Bu tekerleme ilk haftalarda uygulanan bir tanışma oyunudur. Çocuklar daire düzeninde otururlar ve ritim başladığında ellerini bacaklarına vurarak ile ritim tutmaya başlarlar. Bütün çocuklar yanında oturanın ismini söylediğinde oyun biter.

“What do you see rhyme; Johnny, Johnny what do you see? I see a(n) _____
looking at me.” Çocuklar bu ritmik kalıpla birlikte gördükleri bütün kelimeleri yüksek sesle ifade ederler. Proje sonları konu ile ilgili genel tekrarlar yapılırken bu tekerleme kullanılabilir.

Bu örnek kalıplar üzerinden her ay farklı olarak düzenlenen etkinlikler için öğrenilmesi hedeflenen kelimeler rahatlıkla verilebilir. Gözlemlenen çocuklarda bu ritmik melodiler öğrencilerin öğrenme hızını da arttırmıştır. Boşlukları doldurmak ve ritmi tamamlamak için ekstra bir öğrenme çabası gösterdikleri tespit edilmiştir. Türkçe öğretmenlerinden öğrendikleri yeni kelimelerin İngilizcesini de rahatlıkla kavramışlardır. İki dilli eğitim sürecinde melodik kalıplar bu yaş dönemi için oldukça önemlidir. Bir süre sonra çocukların bu kalıpları kullanarak kukla merkezinde kelime kartlarıyla kendi aralarında oynadıkları da gözlemlenmiştir.

3.1.4. Erken Çocukluk Döneminde İkinci Dil Öğrenimi İçin Oyun Etkinliklerinin Önemi

Oyun oynamak; çocuklar için doğal bir ihtiyaçtır. Aynı zamanda çocuğun psikolojik, sosyal ve zihinsel gelişimini de desteklemektedir. Çocuğun hayal dünyası, eğlencesi ve kişilik gelişiminin en önemli etmenidir ve çocuklar için en iyi eğitim ve öğretim metodudur. Çünkü çocuğun kendini en iyi ifade ettiği alandır ve böylelikle kalıcı davranış değişiklikleri kazandırır. Çocuğa normal yollardan öğretemeyeceğiniz birçok şeyi oyunla öğretmeniz mümkündür.

Uygulamaları yaptığımız gruplarda planlar hikâye temelli bir yöntemle hazırlanmıştır. Her ay belli bir proje adı altında bir hikâye seçilip etkinlikler de birbirleriyle bağlantılı bir şekilde uygulanmaktadır. Öğretilecek kavram ve değerler bu projenin kapsamında belirlenmiştir. Etkinlik programı hazırlanırken çocukların gelişim durumları ön planda tutulup her yaş grubuna ayrı bir plan uygulanmaktadır. Örnek planlar şu şekildedir;

Tablo 6 Big group Daily plan (Günlük büyük grup planı)

PROCEDURE:	
I: PREPARATORY ACTIVITIES	
1-Greetings	“Hello Song” ile güne başlanır.
2-Circle Time Activity	Bu bölüm çocuklarla daire oluşturup günlük sohbetlerin yapıldığı bölümdür.
Motivation/Warm Up:	Bu bölümde derse geçiş aşaması planlı bir sohbet veya soru cevapla yapılır. Uygun videolarla desteklenir.
II: DEVELOPMENTAL ACTIVITIES	

3-Introduction to lesson	Bu aşamada derse artık günlük konuya geçilmiştir ve gerekli bilgiler aktarılır.
4-Table top activity	Burada konuya ilgili bir çalışma kağıdı veya deney yapılabilir
5-TPR Activity (Music and Movement)	Müzik veya oyun çocukların masa başında oturma sürelerinin uzamasını ve sıkılmalarını aza indirmek için onları hareketlendirecek etkinliklerin bulunduğu bölümdür.
6-Free Play Independent Time (20mins)	Çocuklar etkinliğe ara verir ve serbest oyun zamanlarına geçerler, ardından toplanıp derse geçiş yaparlar.
7-Tidy up	
8-Transition Chant	
9-Story Time	Proje ile ilgili seçilen kitap ve destekleyici kitaplar okunarak dersin ikinci aşaması başlar
10-Story Comprehension Story and Music/language	Hikayeyi anlamaya yönelik bu bölümde hikaye sıralamaları, kukla canlandırmaları, soru cevap etkinlikleri ve benzeri etkinlikler uygundur.
III: APPLICATION	
11- Cross-Curricular Craft / Math & Science Activity	Bu yöntem yine hikaye ve proje temelli yapılandırılmış etkinliklerden oluşur. Burada genel tema ile ilgili matematik , müzik, fen , drama gibi etkinlikler mevcuttur.

IV: EVALUATION	
Comprehension Check Up:	Ders sonu genel bir değerlendirme yapılan aşamadır.
12-Closing	Dersin bitimidir herkes birbirine “good bye” der ve çocuklar kendi sınıflarına geri dönüş yaparlar.

Tablo 7 Small Group Daily Plan (Günlük Küçük Grup Planı)

Procedure	Yemekten önce dersin ilk aşaması başlar.
1-Greetings	“Hello Song” ile güne başlanır.
2-Circle Time Activity	Bu aşamada derse artık günlük konuya geçilmiştir ve gerekli bilgiler aktarılır.
3-Present of New Language	Bu bölümde öğrenilecek yeni kelimeler ve telafuzları çalışılır.
4- Story time	Proje ile ilgili kitap ve destekleyici kitapların okunduğu bölümdür.
(Application- Language&Literacy activity)	Dil etkinlikleri bu bölümde yer alır. Kitapla ilgili soru cevaplar, eşleştirme çalışmaları, sayma çalışmaları gibi birçok etkinliğin yapıldığı bölümdür.
5-Closing	Good Bye Song ile bitirilir.
Activity- 2nd Stage (After Lunch)	
Procedure	Yemek sonrası dersin ikinci aşaması başlar.
1-Greetings & Circle Time Activity(5- mins)	“Hello Song” ile tekrar derse giriş yapılır.
2- Math and Science /Craft (10 Mins)	Öğleden sonra olan bu aşamada çocuklarla yaratıcılıklarını yansıtabilecekleri sanat etkinlikleri ve matematik etkinlikleri yapılır.
3-Digital Indoor & Outdoor Game	Bu dönemde görsel işitsel verilerin sunumu çok önemlidir. Eğitsel videolar ile derse devam edilir ve videolar yorumlanır.

(10 mins)	Ardından bir oyun seçilerek içeride veya bahçede oynanır.
4-Closing	“Good Bye Song” ile ders sona erer.
Teacher’s Note	Bu bölümde eksik veya daha sonra yapılması planlanan notlar tutulur.

Planlardan da değerlendirileceği üzere bu yaş gruplarında oyun etkinliklerinin önemi büyüktür. Erken çocukluk döneminde en rahat uygulanacak ve en verimli sonuç alınacak yöntem de budur. Oyun etkinlikleri projeye bağlı olarak değişmektedir. Çocuklar oyun kurallarını öğrenmeye ve oyuna dâhil olmaya olan isteklerinin getirisi olarak yabancı dili kullanmada kendilerini zorlarlar. Kendilerine kalan zamanda da etkinlik içerisinde uygulanan oyunları kendi aralarında da oynadıkları ve hedef dili kullandıkları gözlemlenmiştir. Burada önemli olan husus oyun hazzını teşvik etmek ve her bireyi oyuna katmaktır. İşte bu noktada çocuğun kendini hedef dilde ifade etme hali başlamıştır. Artık sosyal dillerinde hedef dili de barındırmaları mümkündür. Bu durum her bireyde farklılık göstermektedir. Dil gelişim hızını büyük oranda hazır bulunuşluk düzeyleri, çevresel faktörler ve kişisel farklılıklar etkilemekte olup sosyal dile yapılan bu aktarımlarda da yansımalarının olduğu görülmektedir. Gözlemlenen anaokulunda serbest zamanlarda çocukların derste öğrenip kendi aralarında oynadıkları İngilizce oyun örnekleri şunlardır;

Resim 1: Duck duck goose! (Yağ satarım, bal satarım)

DUCK, DUCK, GOOSE! Bu oyun Türkçe etkinliklerinde mendil kapmaca oyunuyla benzerlik gösterir. Oyundaki kazanım kullanılan kelimelerdeki hayvan özelliklerine farkındalık yaratmak ve çoklu zekâ kuramına göre kinestetik (bedensel) zekâyı ön plana çıkarmaktır. Bu oyun “Fish, fish, shark!, Cat, cat, dog “gibi birçok farklı versiyonda oynanabilir.

Resim 2: *What's the time Mr. Wolf? (Tilki tilki saatin kaç?)*

WHAT'S THE TIME MR. WOLF? Bu oyun saatin kaç olduğu cümle kalıbı öğrenildikten sonra uygulanmıştır. Sınıftan bir kişi Mr. Wolf olup duvara döner. Diğer çocuklar ona hep bir ağızdan “What’s the time Mr. Wolf” diye sorarlar. Mr.Wolf olan çocuk onlara “It’s ... O’clock” diye cevap verir ve söylediği sayı değeri kadar diğer çocuklar adım atar. Mr. Wolf’a iyice yaklaştıklarında ise “time for dinner!” diye bağırıp arkadaşlarını yakalamaya çalışır. Yakalanan kişi de yeni Mr. Wolf olur ve oyun böyle sürer.

Resim 3: *Who took to cookies from the cookie jar? (Kurabiyeleri kavanozdan kim aldı?)*

WHO TOOK TO COOKIES FROM THE COOKIE JAR? Bu oyun tekrarlı bir ritimle soru-cevap pratiğini geliştirir. Şarkının tamamı şöyledir;

Teacher :Who tooks to cookies from the cookie jar?

Children: X tooks to cookies from the cookie jar.

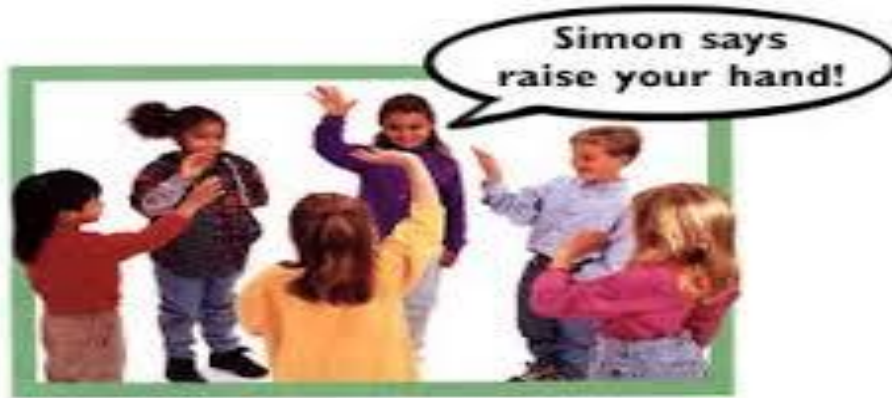
X: Who me?

Children: Yes you!

X: Not me!

Children: Than who?

X: Y Dediğinde Y kişisine aynı şekilde sorulur ta ki kurabiyelerin kimde olduğu bulunana kadar. Kurabiyeler bulunduğu sınıfça paylaşılır ve oyun biter.

Resim 4: Simon says... (Simon diyor ki...)

SİMON SAYS... Bu oyun öğrenilen fiilleri tekrar etme ve pekiştirme üzerine oynanır. Oyundaki Simon'ın verdiği direktiflere örnekler şu şekildedir: hands up, turn around, jump on the one foot, sit down, put your hand on your head-leg-chest, shake your head, clap your hands... Oyundaki Simon kalıbı zaman zaman “teacher says... mother says...” olarak konuya göre değiştirilebilir ve birçok kavramı toplu bir halde yaparak eğlenceli bir öğrenme süreci ortaya çıkar.

Resim 5: Rock- paper- Scissors (Taş-kağıt-makas)

ROCK-PAPER-SCISSORS. Bu oyun taş-kâğıt-makas oyunu ile aynıdır. Çocukların kendi aralarında oynadıkları Türkçe oyunu İngilizceye çevirerek devam etmeleri söylenmiş ve bu sayede çocuklar İngilizce etkinliklerinde bu oyunu İngilizce oynamaya başlamışlardır.

Örneklere baktığımızda anadilimizde de oynatılan oyunları görmek mümkündür. Uygulanan okulda çocukların hem Türkçe hem de İngilizce ortak oyunlarını hedef dilde oynayabildikleri gözlemlenmiştir.

Daha öncesinde de bahsedildiği gibi, okul öncesi dönemde materyal kullanımı çok önemlidir. Bu dönem çocukları için “oyun” kendini ifade etme şekli “oyuncak” ise ifade etme aracıdır. Bu sebeple dil öğretim materyallerinin seçiminde özenli olmak gerekmektedir.

Erken çocukluk döneminde birçok materyalle dil öğretimi desteklenebilir. Fakat öğrencilerin ebeveynlerinden gelen genel sorulardan birisi de “Evde ne tarz oyuncaklarla bu sürece katkıda bulunabilirim?” sorusudur. Kuklalar, evcilik oyuncakları, legolar, bloklar, arabalar gibi her türlü oyuncak dil öğretimine faydalı hale getirilebilir. Fakat yalnızca dil öğretim araç gereci olarak hazırlanmış oyuncaklar da mevcuttur. Bunlar internet sitelerinden, oyuncak mağazalarından veya yurt dışından temin edinilebilir oyuncaklar olup, doğru kullanıldıklarında sürece katkıları olacaktır. Dil öğretimi üzerine yapılmış bazı oyuncaklar ve kutu oyunlarına örnek şunlardır;

Resim 6: Zingo (Bingo)

(www.duyumarket.com, 2019)

“Zingo” oyunu bizde bilinen adıyla “tombala” oyuna benzer. Zingo kartlarındaki resimleri Zingo dağıtıcısından çıkan taşların aynılarıyla üzerlerini kapatırlar. Kartındaki resimlerin hepsini ilk kapatan “ZINGO!” diye bağırarak oyunu kazanır. Kurallar oyunu daha çok veya daha az çekişmeli yapacak şekilde veya oyunun süresini değiştirmek amacıyla değiştirilebilir. Bu oyun okul öncesi dönemde kelime bilgisini geliştirici bir eğitsel oyundur.

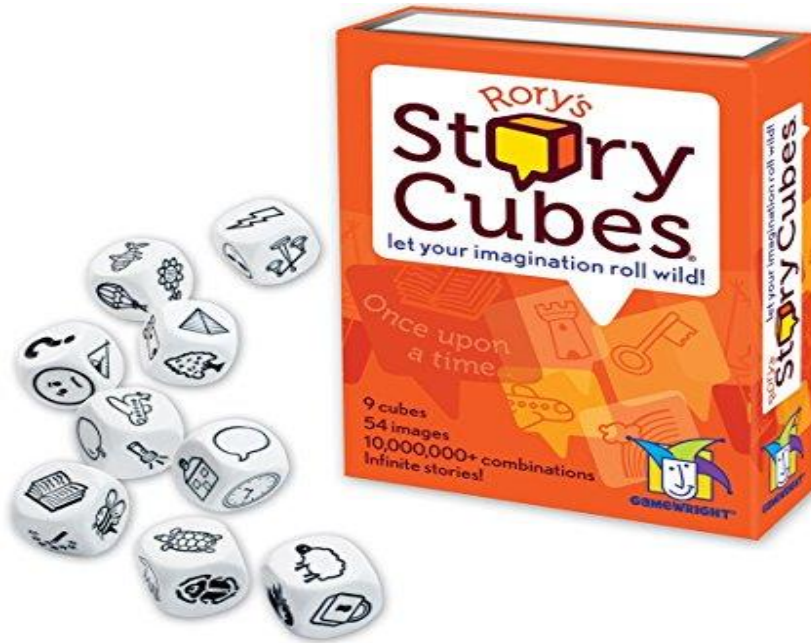
Resim 7: Part to whole (Parçadan bütüne)

“Part to Whole” oyunu parça bütün ilişki kurduran, akıl yürütme becerilerini geliştirirken, organizasyon ve dışavurumsal dil kabiliyetini de artıran bir kart oyunudur. Yine aynı şekilde “What’s different?” adlı oyun, çocukların görsel ayırt etme becerileri geliştirmesine yardımcı bir zekâ oyunudur.

Resim 8: What's different? (Farkı bul)

Yine aynı şekilde “What’s different?” adlı oyun, çocukların görsel ayırt etme becerileri geliştirmesine yardımcı bir zekâ oyunudur. (www.duyumarket.com, 2019)

Resim 9: Story cubes (Hikaye küpleri)

“Story Cubes” adlı oyun gözlemlenen anaokulunda 5 yaş üzeri çocuklar için planlarda düzenli olarak gönderilen bir oyundur. Bu oyun soyut düşünce becerisini destekler ve çocukların kendi cümleleri ile küplerde gördükleri görselleri kullanarak bir hikâye oluşturmalarını sağlar. Büyük grup öğrencileri “Once upon a time, there was a/an...” kalıbı ile ilk cümleyi kurup devamındaki olay örgüsünü sırayla attıkları küplerde

gördükleri rastgele görsellerle oluştururlar. Çocuklara bu yaş düzeyinde cümlelerini oluşturmaları için küçük ipuçları verilebilir.

3.1.5. Dil öğretiminde materyal kullanımı

Bilindiği üzere dil öğretiminde materyal seçimi çok önemlidir. Yukarıda kutu oyunları olan hazır materyallerden bahsedilmiştir. Bu bölümde ise öğretmenin bireysel olarak hazırlayabileceği sınıf materyallerine değinilecektir.

Sınıf ortamı ve etkinlikler düzenlenirken uygun materyallerin de öğrenciler tarafından hazırlanarak sınıf ortamında bulundurulması gerekmektedir. Dil öğretim araç gereçleri, uygulanacak olan yöntem ve teknik, temel alınarak ayrıştırılmalıdır. Seçilen materyallerin öncelikle sınıf ortamında kullanım durumu göz önüne alınarak boyutu, çoklu kullanıma elverişli olup olmadığı ve amaca hizmet kalitesi gibi kıstaslar üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir. Bir dil öğretim materyali tasarlarken dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır;

1. Hangi beceriye hitap ettiği ve uygun sonuçlar verebilecek nitelikte olup olmadığı.
2. Kendi içerisinde bir sıra izleyip izlemediği.
3. Sınıf ortamında alan yetersizliği yaratıp yaratmadığı.
4. İncelenen konularda anlamlı bir uygulamaya elverişli olup olmadığı.
5. Öğrencileri daha iyi düşünmeye, eleştirici olmaya yöneltip yöneltmediği.
6. Çoklu ortamlarda işbirlikçi kullanıma göre olup olmadığı.
7. Fiziksel durumunun ve taşınabilirlik durumunun yeterli olup olmadığı.
8. Çoklu zekâ kuramına uygun olup olmadığı.
9. Harcanacak zaman, çaba ve paraya değip değmediği.
10. Araçların öğrencilerin gelişim özelliklerine ve düzeyine uygun olup olmadığı.

Okul öncesi dönemde materyal hazırlama yükü oldukça fazladır. Çünkü bu yaş döneminde her duyuya hitap edebilecek nitelikte materyallere ihtiyaç duyulmaktadır.

Öncelikle hazırlanan araçların sınıf ortamında tanıtılması ve nasıl kullanılacağına bilgisi verilmelidir. Çocukların, öğrenme ortamında öğretmen rehberliği olmaksızın hedef dilde iletişim kurarak bu materyalleri kullanabilmeleri için, bu materyallerin yaş düzeylerine uygun oluşturulması gerekmektedir. Bu dönemde 2-3 yaş dönemi için hazırlanacak materyallerin küçük kas becerileri göz önüne alınarak daha büyük hazırlanmasına özen gösterilmelidir. Örneğin şekillerden oluşan büyük bir küp bu dönem farklı şekil adlarının öğretilmesi için oldukça uygundur. Basit eşleştirme çalışmaları da bu yaş döneminde uygulanabilir.

Resim 10: Shapes cube (Şekil kübü)

Şekil küpleri bu yaş dönemindeki her grupta etkinlik üretilmesi ve şekillerin öğretilmesi için kullanılan en temel materyallerden birisidir. Bu küplerle şekilleri öğretici eşleştirme, sıralama gibi etkinlikler uygulanabilir.

Resim 11: Color matching (Renk eşleştirme)

Resim 12: Number matching (Sayı eşleştirme)

Resim 13: Jigsaw puzzle (Yapboz)

Resim 14: Vehicles matching (Araç eşleştirme)

Küçük yaş gruplarında sıklıkla tekrar edilen eşleştirme çalışmaları konunun pekiştirilmesini sağlar. Aynı şekilde basit yap-bozlar ve eşlenik bulma çalışmaları da bilişsel becerileri desteklenmektedir.

3–4 yaş gurubu çocuklarına gelindiğinde, bu yaş aralığına uygun hazırlanacak bir eğitim materyali ise biraz daha karmaşık hale getirilmeye müsaittir. Bu yaş dönemi oyunları artık bireysellikten uzaklaşmıştır. Eşleştirme çalışmalarında sayılar, şekiller, renkler, gibi birçok kavram üzerinde çalışmak mümkündür. Dokunsal materyallere de bu dönemde oldukça fazla yer verilmelidir. Zira çocuklar öğrendikleri kavramları birkaç duyuyla deneyimler ise bu öğretilerin daha akılda kalıcı olduğu gözlemlenmiştir. 3-4 yaş grubu görselleri ve açıklamaları aşağıda yer almaktadır.

Resim 15: Thematic Playground (Tematik oyun alanı)

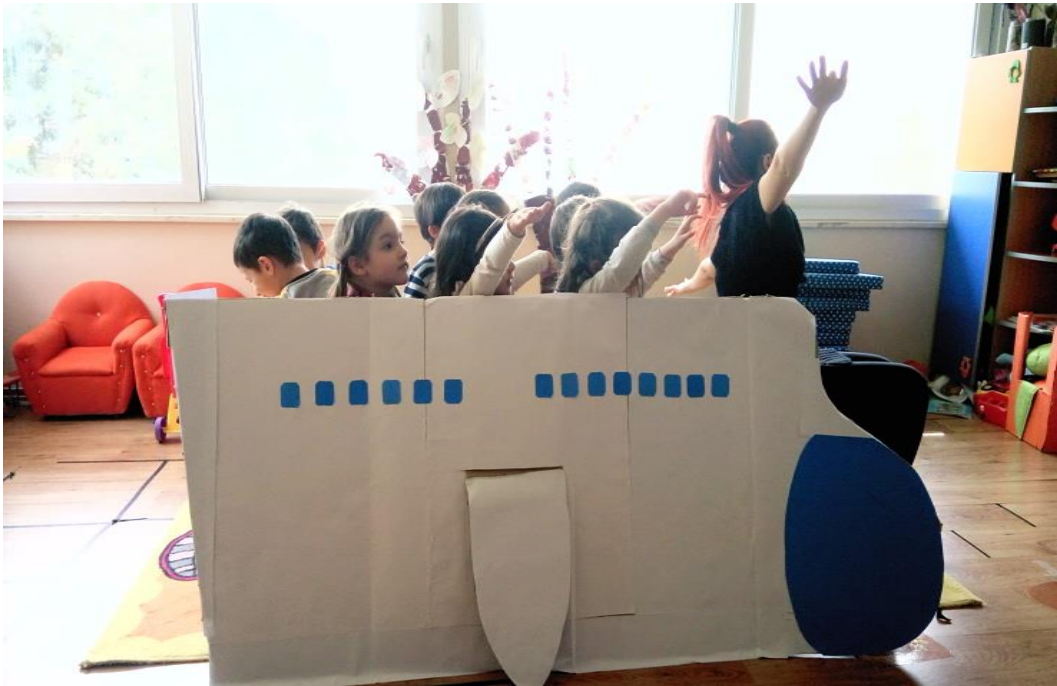
İzlenilen temaya uygun oyun alanları konunun içselleştirilmesi için önem taşır. Bu görselde kutup hayvanları temalı bir kitapta öğrenilen birçok kutup hayvan adı ve kutup terimleri kullanılarak dramatik oyun alanı oluşturulmuştur.

Resim 16: Gross motor skills example (Kaba motor becerilerine örnek)

Bu görsel “airplane (uçak)” projesinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Çocuklardan yaptıkları kağıt uçakları deliklerden geçirmeleri istenerek büyük kas gelişimleri gözlemlenmiştir.

Erken çocukluk döneminde çocukların büyük kas becerilerini aktifleştirmek için dil etkinliklerinin yanı sıra denge ve hareket etkinlikleri de uygulanmıştır.

Resim 17: Dramatic play center (Dramatik oyun alanı)

Dramatik oyunlar erken çocukluk döneminde çocuklar tarafından çok sevilen uygulamalardır. Bu görselde “Uçak (airplane) projesi” temalı bir dramatik oyun kurulmuştur. Hazırlanan uçak modelinin içerisinde uçak ve uçuş eylemiyle ilgili öğrenilen şarkılar söylenerek etkinlik tamamlanmıştır.

Bu çocuklar 5–6 yaş gurubuna geldiklerinde ise artık rahatlıkla geri dönüt almak mümkündür. Çocuklar hedef dilde kendilerini kendi cümleleri ile açıklamaya başlarlar ve hedef dili kendi aralarında kullanarak ortak oyunlar kurmaya eğilimli hale gelirler. Bu dönemde sınıf materyallerini kendileri de tasarlayabilecekleri gibi öğretmenin de öncesinden uygun oyun alanları ve onları hedef dilde konuşturmaya yönelik etkinlikler düzenlemesi gerekmektedir. Kendilerini ifade edebildiklerinin farkında olduktan sonraki dönemde anadilde herhangi bir desteğe de ihtiyaç duymazlar. Görsellerin kullanımını azaltılıp işitsel öğeler de bu dönemde arttırabilir. Unutulmaması gerekir ki yabancı dil öğretimi anadil edinimine ne kadar benzer yapılabilirse o kadar hızlı gelişim gösterebilmektedir. İhtiyaç duyulan en önemli husus öğrenmeyi ve öğrenme ortamını çocuklar için cazip hale getirip her bireyi kazanmaktır. Uygulanan örnek etkinlikler şu şekildedir...

Resim 18: Right- left learning (Sağ- sol kavramları)

Bu görseldeki materyal right- left kavramlarının pekiştirilmesi üzerine hazırlanmıştır. Ulaşım araçlarının çoğu yönlerin isimleri tekrar edilerek alanda ilerlemektedir.

Resim 19: Ordering numbers (Sayı sıralama)

Ulaşım araçları kullanılarak “Ordering numbers” etkinliği hazırlanmıştır. Sayıları bu şekilde sıralamak bu etkinliği daha keyifli hale getirmiştir.

Resim 20: Big group matching studies 1(Büyük grup eşleştirme çalışmaları)

Yaş döneminin ilerlemesi ile küçük kas becerileri gelişmiş olduğundan eşleştirme etkinliklerini daha karmaşık halde sunmak mümkündür. Görseldeki çocuk rahatlıkla bu etkinliği 10-15 dakikada tamamlayabilmiştir.

Resim 21: Big group matching studies 2 (Büyük grup eşleştirme çalışmaları)

Sayıları iyice tanıma amaçlı sayı eşleştirme etkinlikleri bu dönemde sıklığı artırılarak verilmiştir.

Resim 22: Multi-sensory method example (Çok duyuylu yöntem örneği)

Bu görselde çocuklar meyvelerle ilgili “Handa’s Surprise” kitabını okuduktan sonra kitapta geçen meyveleri önce kitapta inceleyerek görsel yetilerini, ardından gerçek

meyveleri inceleyerek dokularını, kokularını ve tatlarını da deneyimleyip çok duyulu (multisensory) yöntemin bir uygulamasına örnek olmuşlardır. Bu uygulama birçok duyuya hitap ettiğinden akılda kalıcılığı da tetiklemiş olup derse ilgiyi arttırmıştır. Uygulama son olarak kitabın canlandırılması ile sona ermiştir.

3.1.6.Yabancı Dil Öğretiminde Güdülemenin Önemi

Güdü, hareket etmek anlamındaki Latince motive sözcüğünden gelmektedir. İstek, arzu, gereksinim ve ilgileri kapsayan genel bir kavram ve ayrıca belli hedefleri gerçekleştirmek için belli davranışları harekete geçiren, yönlendiren iç gerginlik, yeteneklerden doğan aklî ve elektrikli oluşumdur. (Cüceloğlu, 1997, s. 229). Bunun üç ayrı yönü vardır: Birincisi, kişiyi belli bir hedefe iten güdüleyici durum, ikincisi ise hedefe ulaşmak için yapılan davranış, üçüncüsü de hedefe ulaşmaktır. Bu, üç yönde bir döngü içinde oluşur. (Clifford, 1991, s. 172). Ayrıca güdü ve güdüleme kavramı psikolojinin keşfetmiş olduğu en önemli kavramlardan biridir. İnsan ve hayvanların davranışlarının temelinde güdüler yatar. Nerede olunursa olunsun ve ne yapılırsa yapılsın, her davranış altında bir güdü veya güdüler zincirinin yattığı unutulmamalıdır (Cüceloğlu, 1997, s. 229). Güdülemenin önemi, eğitim ve öğretim hayatının en temel hedefleri olan “öğrenmeyi sevme ve öğrenmeyi öğrenme” ilkelerini aşlamak için her öğreticinin bilincinde olması gereken bir husustur. Yalnızca dil öğretiminde değil her alanda öğrenci güdülenmelidir. Bu çalışmada sadece dil öğretiminde yapılan güdülemenin öğrencilere neler kattığıyla ilgili gözlemler aktarılmıştır.

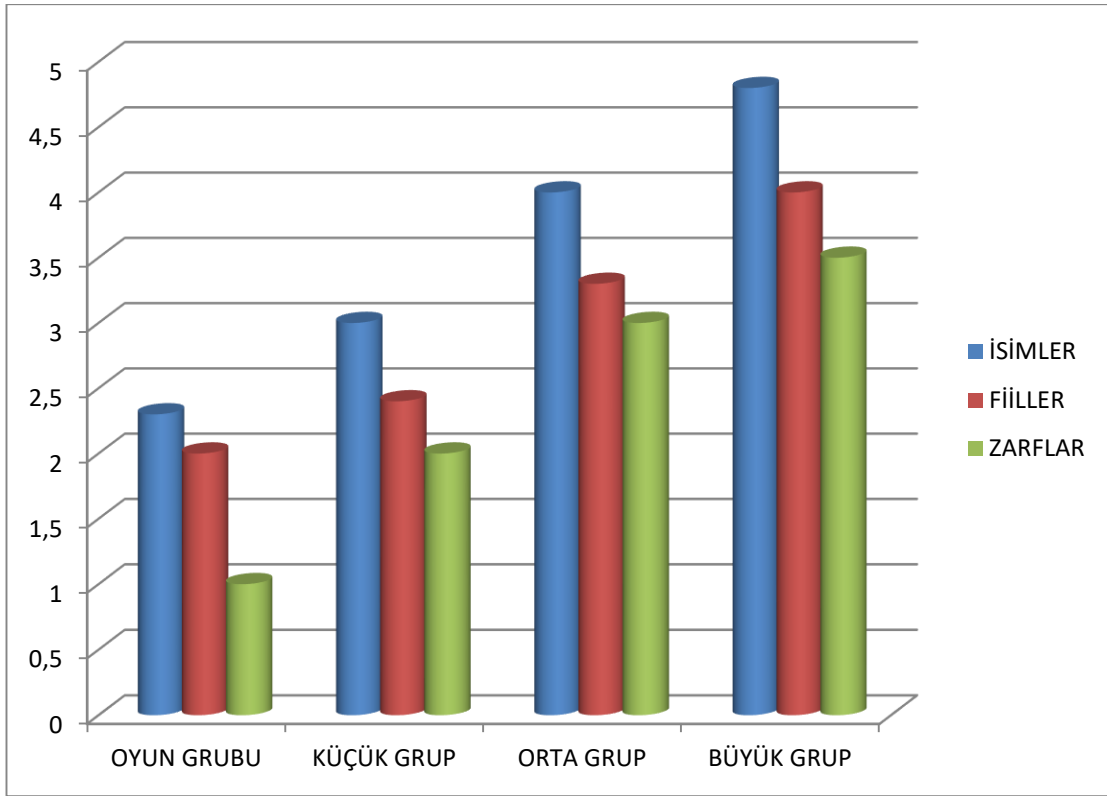
Güdüleme her yaş döneminde kişisel veriler göz önünde tutularak yapılmalıdır. Okul öncesi dönemde öğreticinin çocuğu güdülemesi için öncelikle onu çok iyi tanınması gerekmektedir. Çoklu zekâ kuramını göz önünde bulundurarak çocuğun hangi yetisinin daha baskın olduğu fark edildikten sonra ona göre uygulamalar yapmak daha doğru bir sürecin başlangıcı olacaktır. Her dil dersinden her çocuk aynı oranda istifade edemez ve her çocuk aynı oranda dil becerisini geliştiremez. Bunun nedeni öncelikle kişisel farklılıklardır. İşte bu dönemlerde bütün bu kişisel farklılıklar göz önüne alınarak her bireyi aktif halde derse çekmek önemlidir. Bu noktada onları güdülemek ve yapacakları işi daha cazip hale getirmek gerekir. Örneğin, bu çocuk oturmayı sevmeyen hareketli bir çocuk ise onu sürekli uyarmak hem ders akışı bozar hem de çocuğa bir şey katmaz. Bunun yerine ona belli başlı sorumluluklar vererek dersin akışına müdahale etmesini engellemek hem bireyi kazandırır hem de akışı bozmaz.

Gözlemlenen okuldaki çocukların İngilizce dersi ile ilk tanıştıkları anda duydukları çekingenliklerini aşmak için ilgi duydukları temaları da dersin akışına eklemek çocuklarda olumlu etki uyandırmış olup ders ortamını daha samimi bir hale getirme hedeflenmiştir. Çocukların bambaşka bir dünyası vardır fakat biz büyükler bu dünyaya çoğu zaman girdiğimizi düşünüp onları bizim dünyamıza çekme eğiliminde oluruz. Oysaki öğretici kimliğinin ara sıra arkadaş kimliğine dönüşmesinin hiçbir sakıncası yoktur. Çocukları bu dönemde sürekli masada oturtmaya çalışmak veya sessiz olmalarını beklemek boşuna bir çabadır. Bilinmesi gerekir ki yalnızca masada oturarak yapılan eğitim hayatı tekdüzelikten ibarettir. Onlara hem masada oturarak hem yerde uzanarak, bahçede gezerek, sohbetler ederek birçok şeyi öğretmek mümkündür. Heyecanı dinamik tutup heveslerini ve motivasyonlarını kullanarak ders anlatım stillerine şekil vermek, verimi oldukça arttıracaktır.

3.1.7.Okul öncesi dönemde öğrenilen söz varlığı

Gözlem yapılan okul öncesi kurumda çocuklar yaş aralıklarına göre uygun sınıflarda eğitim görmektedirler. Dönemleri gereği uygulanan planlar her grupta farklılık göstermektedir. Bu nedenle söz varlığını dönem olgunluğu etkilemektedir.

Gözlemlenen okulda dört grup çocuk sınıfı bulunmaktadır. Bunların en küçüğü oyun grubu/play group olan 2-3 yaş çocuklarından oluşur. Bir diğer grup küçük gruptur/small group. Bu gruptaki çocuklar 3-4 yaş aralığındadır. Orta/middle grup çocukları ise 4-5 yaş aralığında, büyük/big grup çocukları 5-6 yaş aralığında olmaktadır.

Şekil 1: Erken çocukluk döneminde öğrenilen sözcük türleri

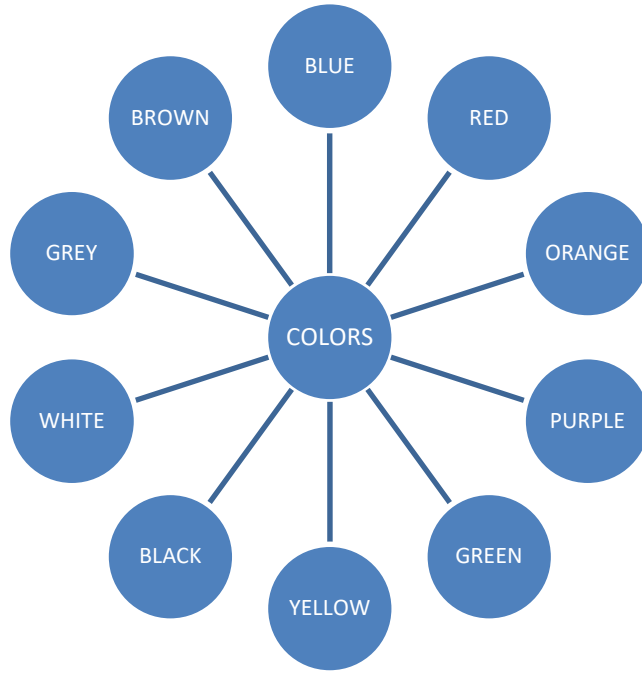
Grafikte de görüldüğü üzere söz varlığında yaş faktörünün olgunlaşması önemlidir ve çocuklar her dönem bir öncekinin üzerine yeni bilgiler katarak ilerlerler. Bu bilgiler ışığında öğrencilerden cümle kurmalarını beklemek gerekmektedir. İlk iki yaş gurubunda cümle kurmaları pek görülmez fakat orta ve büyük grup çocukları kendi cümleleri ile hedef dilde iletişime başlarlar. İlk cümleleri hem söz dizimi hem de fonetik yönden uygun olmayabilir. Fakat bu cümleler tekrarlar yapılarak düzeltilmelidir. Çünkü dilin ürünü cümlelerdir ve ilk cümlelerde yanlış müdahaleler dili küstürüp ürünü bir daha vermemesine sebep olabilir.

Bu dönemde öğrenilen söz varlığında yoğun olarak flashcard denilen kelime kartlarıyla etkinlikler yapılır. Okul öncesi dönemde ilk olarak nesnelerin, sayıların, renklerin ve şekillerin ismi öğrenilir. Fiiller, okul içerisinde en sık kullanılacak olanlardır. Zarflar ise en son öğrenilebilen daha çok büyük grup öğrencilerinin cümlelerinde duyabildiğimiz öğelerdir. Dolayısıyla, erken çocukluk dönemi verilen dil eğitimini alan öğrencilerin söz dağarcığının büyük bir kısmını isimler kapsar.

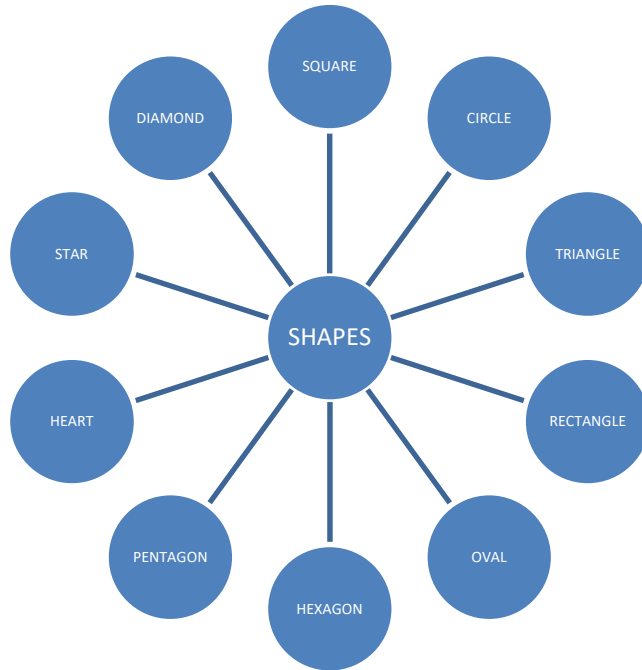
Okul öncesi dönemdeki söz varlığı genel olarak günlük konuşma dilimizde en sık kullandığımız ve ihtiyacımız olan kelimelerle başlamaktadır. Yabancı dil eğitimi veren

bir kurumda çocuğun kendini ve ihtiyaçlarını ifade edebilmesi için öncelikle onların yabancı dilde nasıl adlandırıldığını bilmeleri gerekmektedir. Bu yüzden genel ihtiyaçlar ve genel söz varlığı öğeleri temel alınarak planlarda sıralama yapılmıştır. Öncelik, sınıf içi konuşma diline verilmiştir. İlk olarak çocuğun tuvalet, su, yardım gibi temel ihtiyaçlarını ifade edebilmesi için kullanması gereken basit cümleler öğretilir. Örneğin; “I am thirsty”, “May I go to the toilet”, “Can you help me”, “Can I come in”, “I don’t understand” gibi basit cümle kalıpları öğretilir. Ardından basit diyaloglar ile iletişim kurulmaya başlar ve söz varlığının diğer öğeleri sürece dâhil olur. Artık çocuklar hedef dilde öğrenilmesi gereken temel kavramları (sayılar, renkler, şekiller gibi) öğrenmeye ve sorulduğunda da ifade edebilmeye başlarlar. Bu da yaş grubu büyüdükçe kendi cümlelerini söz varlıklarının zenginliklerinden kaynaklı daha kolay kurabilmelerine neden olmaktadır.

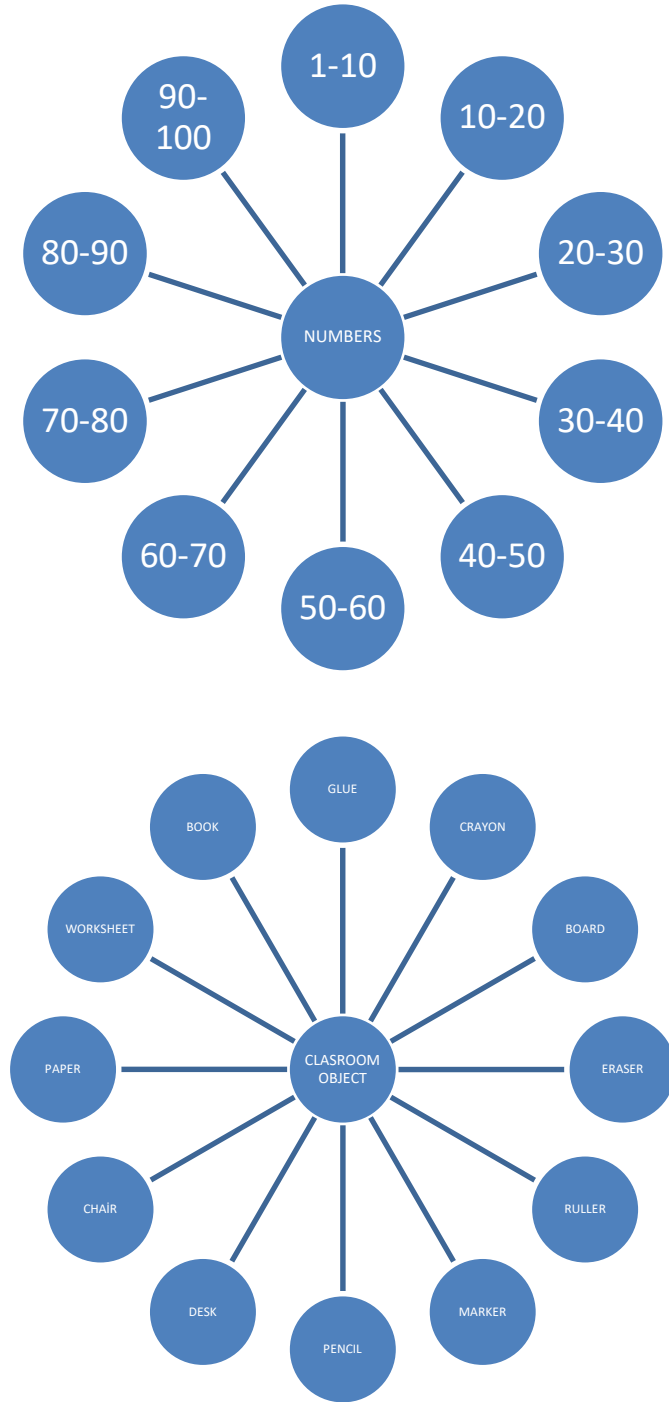
Gözlemlenen özel anaokulunda, okul öncesi dönemde, hikâye tabanlı eğitim sistemi üzerinden kelime dağarcığı gelişmektedir. Çocuklar o ayın konusu ve kitabından yola çıkılarak hazırlanmış olan etkinliklerle gelişim gösterirler. Sene sonunda kazanım göstergelerinden yola çıkılarak öğrenilen genel kelime grupları şunlardır;

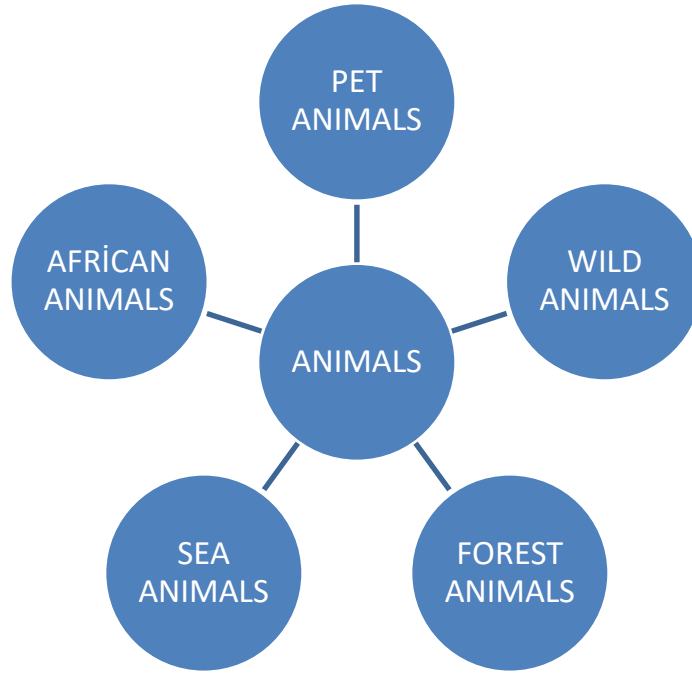
Şekil 2: Renkler

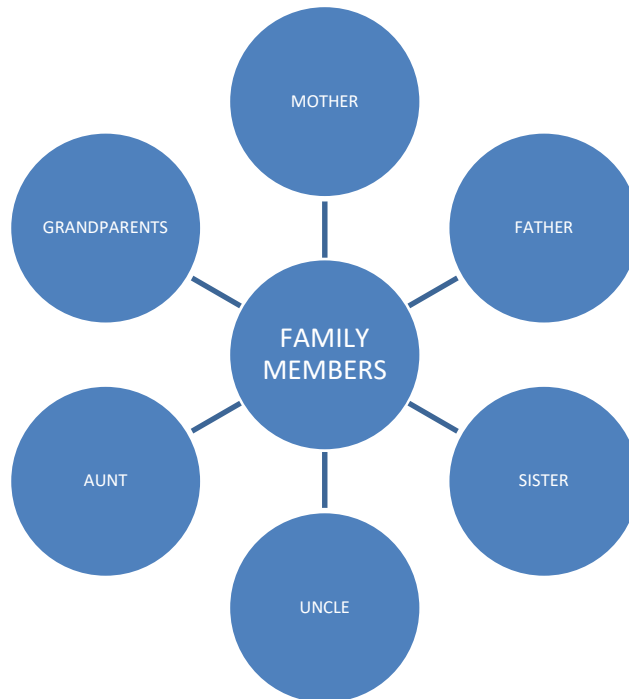
Şekil 3: Şekiller

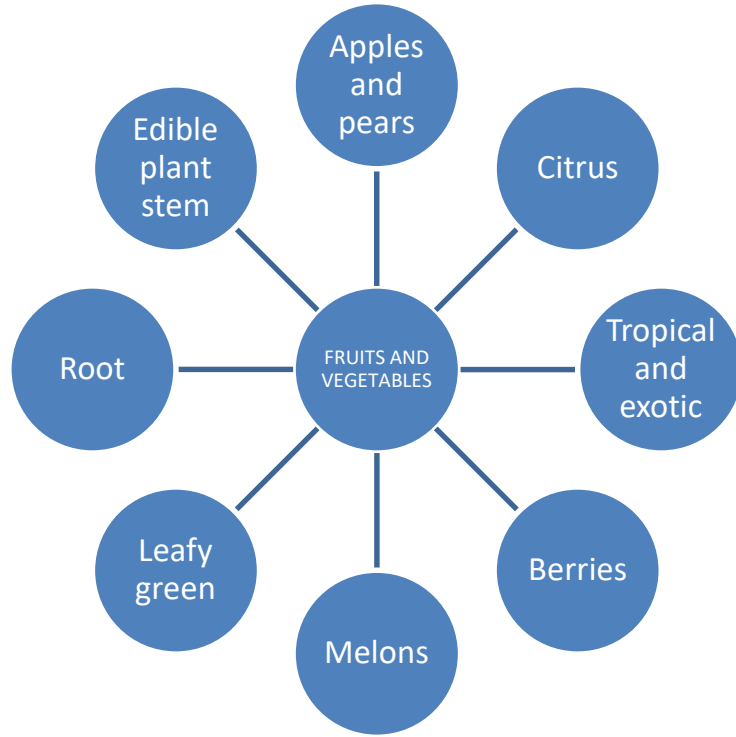
Şekil 4: Sınıf eşyaları

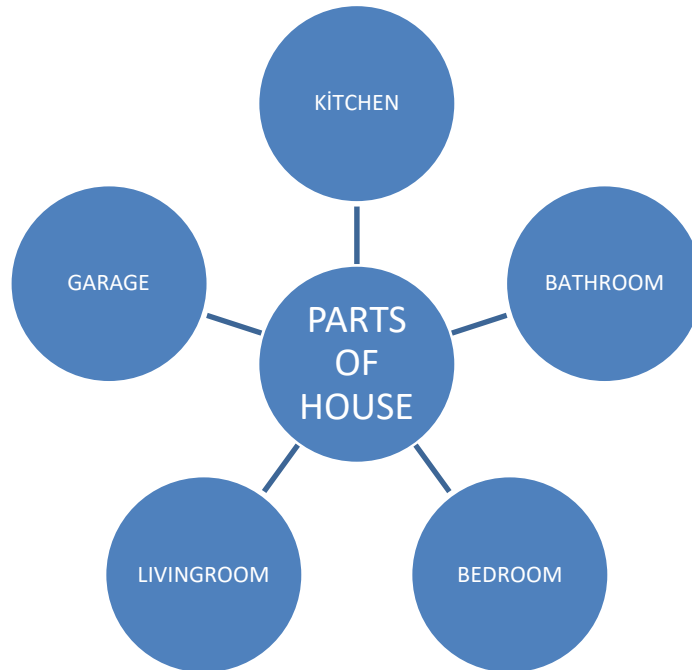
Şekil 5: Hayvanlar

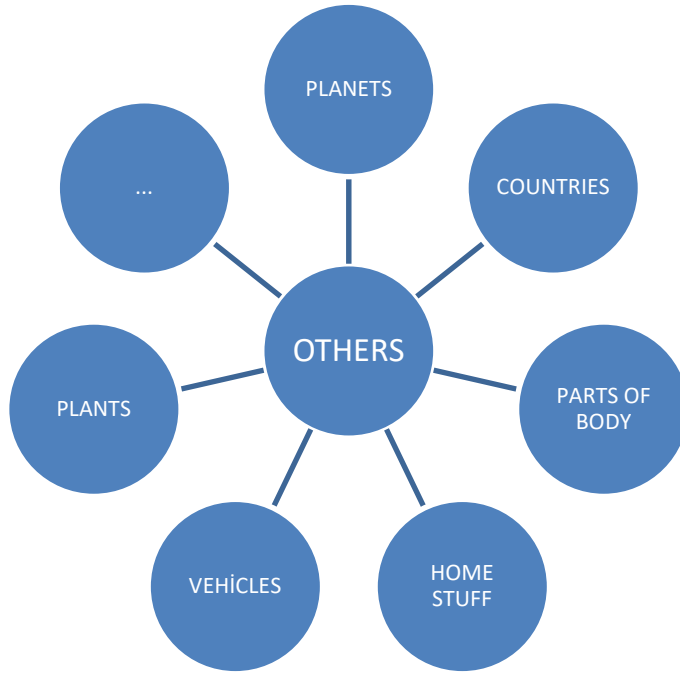
Şekil 6: Aile Üyeleri

Şekil 7: Meyve ve sebzeler

Şekil 8: Evin Bölümleri

Şekil 9: Diğer kavramlar

Yukarıdaki örnek söz varlığı şemalarında da görüldüğü üzere, incelenen okul öncesi kurumdaki deneyimlerden hareketle, çocukların hedef dildeki kelime hazinelerinin oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Öğrenilen bu söz varlığı sayesinde ileriki yaş dönemleri için iyi bir temel atıldığı söylenebilir.

3.2. Anaokulu Velilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışma yaptığımız anaokulu velileri ve çocukları kapsayan verilere yer verilmiştir.

3.2.1. Gözlemlenen Anaokulu Velilerinin İngilizce Düzeylerine İlişkin Veriler

Velilere yapılan kişisel bilgi formunda elde edilen verilere göre, veliler dil düzeylerini başlangıç, orta, ileri düzeyde veya bilmiyor olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkarak velilerin dil düzeylerini altıncı tabloda görebiliriz.

Tablo 8 Örneklemi Oluşturan Bireylerin Ebeveynlerinin İngilizce Dil Seviyelerine İlişkin Bulgular

İngilizce Dil Seviyesi	24–36				36–48				48–60				60+			
	Anne		Baba		Anne		Baba		Anne		Baba		Anne		Baba	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Başlangıç	4	36,3	2	18,1	7	38,8	3	16,6	5	31,2	3	18,7	8	57,1	7	50
		6		8		9		7		5		5		4		
Orta	6	54,5	8	72,7	7	38,8	1	66,6	9	56,2	1	62,5	4	28,5	5	35,7
		5		3		9		2		5		0		7		1
İleri	1	9,09	1	9,09	4	22,2	3	16,6	2	12,5	3	18,7	2	14,2	2	14,2
						2		7				5		9		9
Bilmiyor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Örneklemi oluşturan çocukların ebeveynlerinin İngilizce dil seviyelerine ait dağılımları tablo 8’ de incelendiğinde; ileri düzeyde İngilizce bilen veli sayısı en fazla 34–48 aylık çocukların babaları ve 48–60 aylık çocukların babalarıdır. 24–36 aylık çocukların ailelerinin dil durumları incelendiğinde; kişilerin annelerin %54’ünün

babalarinsa %72'sinin orta düzeyde bir İngilizce düzeyi olduğunu ve annelerin %36'sının babaların da %18'inin başlangıç düzeyinde olduklarını görmekteyiz. Buna göre anılan yaş düzeyi için evde etkinlik uygulamalarında babaların sürece daha çok katkı sağlayacakları düşünülebilir.

36–48 yaş aralığı çocukların velileri incelendiğinde; annelerin %38 ile babaların %31'inin başlangıç, annelerin %38'i ile babaların %66'sının orta, annelerin %22'si ile babaların %16'sının ileri düzeyde İngilizce bildikleri tespit edilmiştir. Bu yaş grubu velileri hem anneler hem babalar evde rahatça dil etkinliği uygulayabilirler.

48–60 yaş aralığı çocukların velileri incelendiğinde; annelerin %31'i ile babaların %18'inin başlangıç, annelerin %56'sı ile babaların %62'sinin orta, annelerin %12'si ile babaların %18'inin ileri düzeyde İngilizce bildikleri aktarılmıştır. Bu dönem aralığı velileri için de evde dil etkinlikleri baba ve anne destekli uygulanabilir.

64 ay ve üzeri çocukların velileri incelendiğinde ise; annelerin %57'si ile babaların %50'sinin başlangıç, annelerin %28'i ile babaların %35'inin orta, annelerin %14'ü ile babaların %14'ünün de ileri düzey İngilizce bildikleri tespit edilmiştir. Bu dönemde de anne-baba işbirliği ile evde pekiştirmeler yapılabilir.

Not: Ebeveynlerin dil seviyeleri kendileri tarafından belirlenmiştir.

3.2.2.Gözlemlenen Anaokulu Velilerinin Ev İçinde İkinci Dili Kullanıp Kullanmamalarına İlişkin Veriler

Tablo 9 Gözlem yapılan anaokulu velilerinin çocuklarının öğrendiği yabancı dili evde kullanıp kullanmadıkları durumu.

Ev Ortamında Yabancı Dil Kullanılması	24–36		36–48		48–60		60+	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne kullanır	-	-	2	11,11	2	12,5	1	7,14
Baba kullanır	-	-	5	27,78	-	-	1	7,14
Her ikisi de kullanır	-	-	5	27,78	3	18,75	3	21,43
Her ikisi de kullanmaz	11	100	6	33,33	11	68,75	9	64,29

Elde edilen veriler neticesinde 24–26 ay aralığındaki çocukların evde anne babaları ile yabancı dilde herhangi bir etkileşime girmedikleri tespit edilmiştir. 38–48 ay aralığındaki çocuklarda ise baba figürü daha baskındır ve ailelerin toplamda %66,67 ‘si evde etkinlik yapmaktadır. 48–60 ay aralığındaki çocukların ailelerine baktığımızda ise babaların evde hiç İngilizce kullanmadıklarını görürüz. Ayrıca toplamda ailelerin %31,25’nin evde dil etkinliği yaptığını , %68,75’inin ise herhangi bir uygulama yapmadığını görmekteyiz. 64 ay ve üzeri çocukların ailelerinde ise ailelerin %35,71’nin evde dil etkinliği yapıp geri kalan kişilerin %64,29’unun yapmadığı tespit edilmiştir.

Bu grafikten çıkarılacak sonuç ailelerin çoğunun İngilizce bilmelerine karşın evde yeterli pekiştirmeleri çocuklarına sağlamadıklarıdır. Evde önerilen etkinlikleri yapan ailelerin çocuklarının yapmayanlara kıyasla dil etkinliklerine daha aktif katılım gösterdikleri gözlemlenmiştir.

3.2.3.Gözlemlenen anaokulu velilerinin çocukları ile yabancı dil konuşulan bir ortamda bulunma durumu

Tablo 10 Velilerin hedef dil konuşulan ortamda (yurtdışı seyahati veya yabancı bireylerle görüşme) bulunma durumu

Daha Öncesinde Yurt Dışında Bulunma Durumu	24-36		36-48		48-60		60+	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	-	-	10	55,56	7	43,75	5	35,71
Hayır	11	100	8	44,44	9	56,25	9	64-29

Bu tabloya göre 24-36 aylık çocukları olan veliler dışında geri kalanların çoğunun yurt dışını veya yabancı insanlarla iletişimi çocuklarıyla birlikte deneyimleme imkânı olmuştur.

3.2.4.Gözlemlenen Çocukların İngilizceye Karşı Merak ve İstek Duyup Duymadıklarına İlişkin Veriler

Tablo 11 İncelenen Anaokulu Çocuklarının Yabancı Dil Öğrenmeye Karşı Merakı ve İlgisine İlişkin Bulgular

Yabancı Dil Öğrenmeye Karşı Merakı ve İlgisi	24-36		36-48		48-60		60+	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	10	90,91	16	88,89	14	87,5	14	100
Hayır	1	9,09	2	11,11	2	12,5	-	

Bu veriler velilerin verdikleri cevaplar neticesinde tabloya işlenmiştir. Elde edilen verilere göre; velilerin büyük çoğunluğu çocuklarının yabancı dili öğrenmede hevesli ve meraklı olduğunu gözlemlemiştir.

3.3. Erken Yaşta İngilizce Öğrenimine Yönelik Veli Görüşleri

Ailelerin; çocuğun okul öncesi dönemde İngilizce eğitimi verilip verilmemesi üzerine ilişkin bulguların veliler tarafından aktarılması şu şekildedir;

“ Okul öncesi dönemde çocuklar oyunla eğlenerek öğrenirler. Öğrenme kapasitelerinin maksimum olduğu bu yaşlarda yeni bir dil ve kültür öğrenmeleri daha kolay olur. Daha geniş bir kültür anlayışına sahip olurlar.”

“ İngilizce eğitim verilmelidir. Çünkü 3 ila 6 yaş arasında beyin gelişiminin çoğunu tamamladığını düşünüyorum, dolayısıyla daha verimli yaşlar olduğu için hem daha çabuk öğreneceğini düşünüyorum hem de beyin gelişiminde etkili olduğunu düşünüyorum.”

“ İlkokul, ortaokul ve lise için bir temel oluşturduğunu düşünüyorum.”

“ İleride alacağı mesleki eğitimde ve sosyal çevre ediniminde kendisine yararlı olacağını düşünüyorum.”

“ Hızlı öğrenme 3–6 yaş döneminde daha kolaydır ve çağdaş ülkelerde örnekleri mevcuttur.”

“ Bu konuda ikilemeyim. Okul öncesinde yabancı dil eğitiminin olumlu ve olumsuz yanları olduğu düşüncesindeyim. Bu dönemde çocukların algılarının açık olması, çabuk öğreniyor olmaları, farklı dillerin varlığını algılamaları, gelecekteki dil eğitiminde faydalı olacağını düşünüyorum. Fakat bu kadar erken yaşta yabancı bir dille tanışmaları kendi anadilimizi kültürümüzü de olumsuz etkileyebileceğini düşünüyorum.”

“ Lisan gelişimi 3–6 yaşlar arasında başlar. Bu dönemde verilecek yoğun bir eğitim ile birden fazla dil gelişimi kazanılır. Oyun aktivitesi ile kelime gelişimi sağlanır. Yoğun pratik ile deneyim elde edilir.”

“ Ne kadar erken o kadar iyi! Erkenden öğreneceği dil ona ileride büyük avantaj sağlar.”

“ Verilmelidir, yabancı dil eğitimi çocukların matematik ve bilimsel yeteneklerini geliştirir.”

Velilerin görüşlerine bakıldığında büyük çoğunluğun erken yaşta dil eğitimini destekledikleri görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, ÖNERİLER VE SONUÇ

Yapılan her araştırma neticesinde elde edilen cevaplar, yeni soruların oluşumunu sağlamıştır. Bu bölümde ucu açık kalmış, cevaplanmamış ve yeni araştırmalara konu olabilecek başlıklardan bahsedilecektir.

4.1.Tartışma

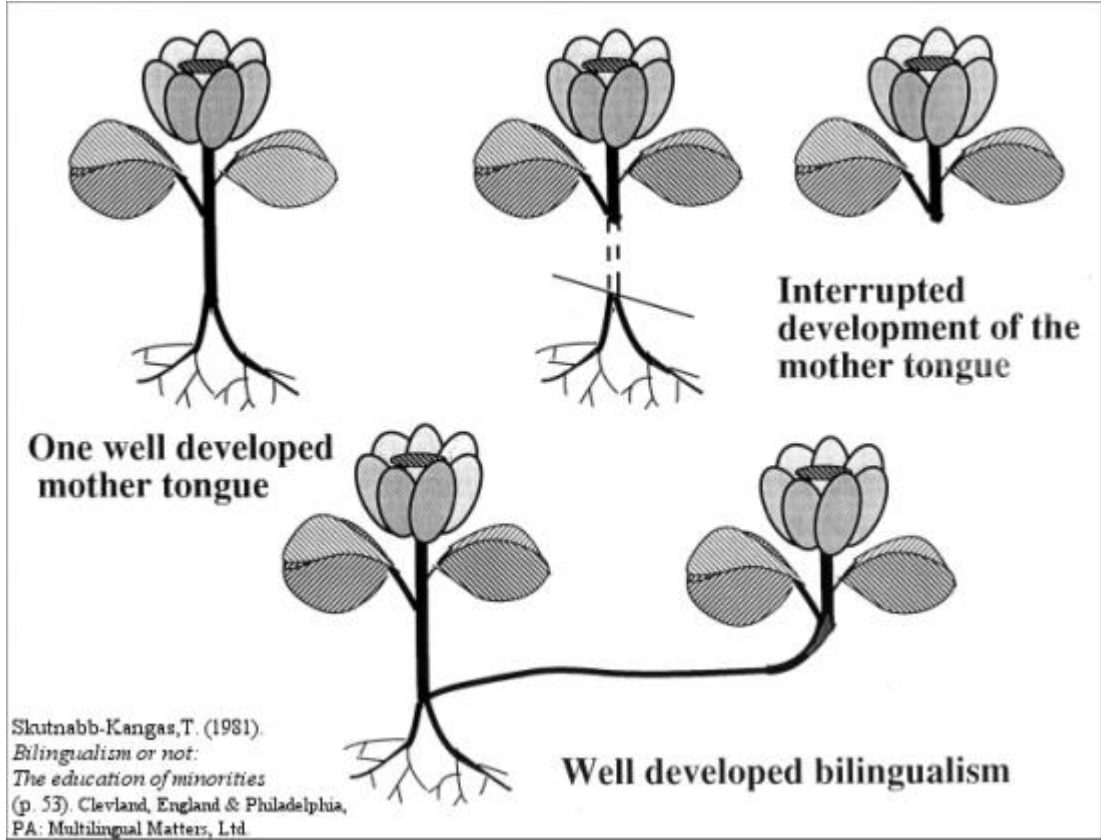
Dil insanlar arasındaki iletişimin temel işlevini sağlayan, kültürlerin aktarılmasında büyük rol oynayan, araştırmalardaki yerini her daim koruyan bir konudur. Dil edinimi, öğrenimi ve öğretimi gibi konularda bilim adamları geçmişten günümüze kadar çok çeşit eğitim modelleri, yaklaşım ve yöntemlerini geliştirmişlerdir. Bu yöntemlerin bazıları günümüzdeki geçerliliğini yitirmiş yöntem olup bazıları da modern yöntemler adı altında güncellik kazanmıştır. Hem eski hem yeni yöntemler ışığında genel bir çerçevede baktığımızda ise bu yöntemlerin hepsinin kendine göre avantaj ve dezavantajlarının olduğunu görebiliriz.

Önemli olan konu şudur; dil öğrenmek isteyen her bireyin bir amacı vardır. Kimisi “kişisel gelişim amaçlı” diye genel bir başlığın altında tutulmak için, kimisi yurt dışında kendini ifade edebilecek düzeyde bir birikim için, kimisi de sınav odaklı kariyer hedefine ulaşmak için dil öğrenmek ister. Öğretim bu amaçlar neticesinde şekil almalıdır. Kariyer hedefi güden bir insan için yazılı veya test olarak ölçüleceği bir dil sınavında verilmesi gereken eğitim ile yurt dışına çıkacak birinin kendini ifade etme amaçlı öğrenmesi gerektiği konuşma pratiği eğitimi aynı değildir, olmamalıdır. Bu sebepten dolayı öğrencilerin öncelikle yabancı dili öğrenmelerindeki amacı bilmeleri gerekmektedir.

Okullarımızda dördüncü sınıftan itibaren verilen yabancı dil eğitiminin istenilen sonuçlara ulaşmadığı söz konusudur. Eğer belli bir temel uygun dönemde öğrenilmezse bir üst dönemde üstüne bir şeyler katılması çarpık bir temel üzerine oturtulmaya çalışılan inşaata benzer. Bundan dolayı eğitim bilimciler bu sorunun kaynağından düzeltilmesi gereken bir konu olduğunu savunmaktadırlar. Bu sebeple neredeyse her yıl eğitim reformları yapılmakta, programlar güncellenmektedir.

Yapılan çalışmanın temelinde iki adet sorun tespit edilmiştir. Bu sorunlardan birisi erken yaşta verilen yabancı dil eğitiminin anadilde yaratabileceği aksamalar teorisi ve bu eğitimin istenilen sonuçlara ulaştıramayacağı çekincesidir. Günümüzde ise erken yaşta başlatılan ve uygun yöntemlerle ilerletilen dil öğretim modelleri olumlu sonuçlar vermeye başlamıştır. Aynı zamanda hedeflenen yabancı dil seviyesine ulaşmanın mümkün olduğu düşünülür. (Akdoğan, 2005, s. 102) Sharon Lapkin ve Merrill Swam'ın yapmış olduğu araştırmalarda anaokullarında yapılan yabancı dil eğitiminin ana dilin ve anadilde edinilmesi gereken diğer bilgileri olumsuz etkilemediğini göstermiştir (Kaya, 2004, s. 306)

Finli bilim adamı Skutnabb-Kangas, “Bilingualism Or Not: The Education of Minorities” adlı kitabında anadil ve yabancı dil bağlantısına kitabının “The mother tongue- our roots “ adlı bölümünde nilüfer çiçeği metaforunu kullanarak başlar. Bilindiği üzere nilüfer çiçeklerinin kökleri toprakta değil suda meydana gelip suyun derinliklerinde tutunmaktadır ve birçok nilüfer çiçeği birbirlerine bağlanarak tek bir kök ile hayatta kalabilirler. Bir çocuk konuştuğunda yalnızca onun ifade ettiği şeyleri duyarız yani nilüfer çiçeğinin su yüzünde görünen tarafını. Fakat anadilin temelleri suyun derinliklerine ulaşmaktadır. İkinci bir dil öğrenen çocuk için de yeni öğrendiği dil su yüzeyindeki nilüfere benzemektedir. O dili öğrenir, ifade eder ve anlar. Fakat çocuğun gözünde bu dil kökleri olmadan oradan oraya hareket eden bir nilüferden farklı değildir. Eğer yabancı dil herhangi bir kökü olmaksızın su yüzeyinde yaşayan bir nilüfer çiçeği gibi ise, bu durum çocukların iki dile de sahip olabileceği şeklinde gelişir fakat bu yabancı dil, ana dildeki gibi sağlam köklere bağlı değildir. Kangas’a göre her iki dilin de olumlu gelişim gösterebilmesi anadilin köklerine bağlıdır. (Skutnabb-Kangas, 1981, s. 54)

Resim 23: Water-lily metaphor (Nilüfer Metaforu)

Günümüzde bir yabancı dil öğrenmek farklı kültürleri tanımak ve dünyaya açılmak için çok önemli bir yere sahiptir. Hatta artık tek bir yabancı dil ile yetinmek, değerini yitirmiştir. İki den fazla dil bilmenin ayrıcalığı fazladır. Günümüz insanları bu durumun farkındalığı ile hareket etmektedirler. Artık eğitim kurumları, birden çok yabancı dili, programlarına katmaktadır.

4.2. Öneriler

4.2.1. Araştırmacılara Öneriler

Anadil gelişiminin yabancı dil öğretime katkıları göz önüne alınarak, araştırmacıların –anadille beraber- birden fazla dilin konuşulduğu ülkelerde gözlem yapmaları sağlanmalıdır.

Ülkemizde ikiden fazla yabancı dil eğitimi veren özel anaokulları da mevcuttur. Araştırmacılar, bu okullardaki ikinci ve üçüncü dilin bir arada nasıl geliştiğini gözlemlemelidir.

Türkiye’de erken çocukluk dönemindeki çocukların yabancı dil düzeylerini ölçmeye yarayan testler geliştirilmelidir.

Erken çocukluk döneminde tam zamanlı İngilizce eğitim veren anaokullarında anadil aksamaların olup olmadığı konusu araştırılabilir. Bu düzeyde yabancı dil eğitimi “native speaker (doğal dil konuşucusu)”ın mı yoksa Türkçe bilen bir İngilizce öğretmeninin mi vermesinin daha iyi olup olmayacağı konusu üzerine araştırmalar yapılmalıdır.

4.2.2. Anne-Baba ve Eğitimcilerle Öneriler

Yapılan istatistiklerden yola çıkarak dil eğitiminin hedeflenen düzeye gelmesi için çocuğun okuldan aldığı eğitim yeterli değildir. Evde ailelerin pekiştirme sürecine faydalı olmaları gerekmektedir. Bu durum yalnızca dil eğitimi için değil öğrenilen tüm alanlarda olması gereken bir durumdur. Çocuğun öğrendiği yeni dili kullanabileceği ortamlar yaratılması gerekmektedir.

Anadilde aksamalara sebebiyet vermemek için erken yaşta yeni bir dil öğrenen çocukların anadil düzeyleri uzmanlarca ölçülmelidir.

Okul öncesi kurumlarda verilen yabancı dil eğitiminin kendine has yöntemleri vardır ve eğitimcilerin buna uygun hareket etmesi gerekmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çift dilde eğitim verebilmeleri için eğitim almaları sağlanmalıdır.

İlgili bölümlerden formasyon eğitimi alarak öğretmenlik yapmak isteyen öğretmenlerin formasyon eğitimi sırasında okul öncesi kurumlarda kullanılacak eğitim modelleri hakkında daha fazla bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın, okul öncesi dönemde yabancı dil eğitimine yönelik planlamalar yapması ve zorunlu dil eğitim yaşının bu döneme indirgenmesi üzerine çalışmalar yapılmalıdır.

4.3.Sonuç

Yapılan araştırmalara göre çıkarılacak belli başlı sonuçları maddeleştirebiliriz;

- 1) Dil öğreniminde kritik dönem çok önemlidir, geç kalındığı takdirde yeri doldurulamaz bir kayıp haline gelir.
- 2) Dil öğretim yöntem ve tekniklerinin bilinmesi ve uygulanmak istenilen yöntemler için uygun sınıf ortamları oluşturulması gerekmektedir.
- 3) Dil öğrenim süresince karşılaşılan belli başlı sorunlar vardır fakat bu sorunlar zamanla aşılacak olup öğreten kişinin tutumuna göre iyileştirilebilir.
- 4) Ülkemizde uygulanan AB projeleri ışığında dil öğretim planları yenilenmeli ve daha erken bir yaş aralığına taşınmalıdır.
- 5) Sınıf ortamı ve kullanılan materyallerin seçimi çok önemlidir. Sürekli gelişen ve ilerleyen dünyamızda teknolojinin ışığından faydalanmak ve ilerlemeleri takip ederek eğitim sürecine katmak bir öğreticinin asıl görevlerinden biridir.

Bütün bunların ışığında aktif ve anlamlı öğrenme sürecinde yetiştirilen bireyler daha donanımlı ve özgüveni bol bir altyapıyla geleceği aydınlatacaklardır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, F. (2004). Yeni Projeler Işığında Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*(2), 97-109.
- Akdoğan, F. (2005). *Erken yaşta yoğun yabancı dil eğitimi ve öğretimi temel bilgiler*. İstanbul : Morpa yayınlar.
- Aksan, D. (2003). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Asher, J. J. (2012). *Learning Another Language Through Actions*. USA: Sky Oaks Productions.
- Bandura, A. (1963). *Social Learning and Personality Development*. New York: International Thomson Publishing.
- Bickerton, D. (2012). *Adem'in Dili (Çev: Mehmet Doğan)*. (M. Doğan, Çev.) İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Brown, D. (2014). *Principles of Language Learning And Teaching*. Upper Saddle River, United States: Pearson.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic Structures*. USA: The Hague:Mouton.
- Clifford, T. M. (1991). *Psikolojiye Giriş (Çev: HÜSNÜ ARICI-ORHAN AYDIN-RÜVEYDE BAYRAKTA)*. Ankara: Metesan.
- Cüceloğlu, D. (1997). *Doğan, İnsan ve Davranış,-Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demircan, ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: DER Yayınları.
- Demirel, Ö. (2019). *Yabancı Dil Öğretimi* . Ankara: PEGEM Akademi .
- Demirezen, M. (2003). Yabancı Dil ve Anadil Öğreniminde Kritik Dönemler. *Dergipark* , 4.
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. New York: Oxford University Press.
- Erden, M., & Akman, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Gardner, R. C. (1985). *Social Psychology and second language learning: The role of*. London: Edward Arnold.
- Kaya, Ş. (2004). Ana Dil Edinimi ve Erken Yaşta Yabancı Dil. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 302.

- Krashen, S. (1983). *The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom*. New York: Pergamon Press.
- Krashen, S. (1987). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Upper Saddle River, United States: Prentice-Hall International.
- Lenneberg, E. H. (1967). *Biological foundations of language*. New York: John Wiley and sons .
- Sapir, E. (1949). *Culture, Language, and Personality: Selected Essays* . New York: University of California Press; Reprint edition.
- Saussure, F. d. (1980). *Genel Dil Bilim Dersleri*. Ankara: TDK Yayınları.
- Skutnabb-Kangas. (1981). *Bilingualism or not: the education of minorities*. Cleveland, England: PA: Multilingual matters.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Véronique, G. D. (2007). Des racines du langage : La linguistique naturaliste de Derek. *Histoire Épistémologie Langage*, 166.
- Victoria Fromkin, S. K. (1974). *Brain and Language*. New York: Psychology Press.
- www.duyumarket.com. (2019, 5 3). 02 10, 2019 tarihinde www.duyumarket.com: <https://duyumarket.com.tr/zingo-ingilizce-zingo-sightwords-yas5-dm2637> adresinden alındı

EKLER

Kişisel Bilgi Formu

07.07.2019

Erken yaşta dil öğrenimi üzerine veli görüşleri

Erken yaşta dil öğrenimi üzerine veli görüşleri

Sayın Veli,
"3-6 Yaş Gruplarında Yabancı dil öğretimi " konulu "Yüksek Lisans" tezini hazırlamaktayım. Bu çalışmaya sizin sorulara verdiğiniz cevaplar büyük fayda sağlayacaktır.
Yanıtlarınız tamamen gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacağı için soruları içtenlikle ve samimi olarak cevaplamanız önem taşımaktadır.
Yardımlarınız için teşekkür ederim.
Elif SARICA/ İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ

1. **Çocuğunuzun Adı Soyadı:**

2. **Doğum tarihi (Gün/Ay/Yıl):**

3. **Çocuğunuz okul öncesi eğitim kurumuna ne kadar süredir devam etmektedir?**

4. **Annenin eğitim durumu ve mesleği**

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite
 Mesleği:

5. **Babanın eğitim durumu ve mesleği**

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite
 Mesleği:

6. **Yabancı dil biliyor musunuz?**

Yanıtınız "evet" ise hangisi(leri)?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Evet
 Hayır

07.07.2019

Erken yaşıta dil öğrenimi üzerine velli görüşleri

7. Annenin İngilizce dil seviyesi*Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- Başlangıç
- Orta
- İleri

8. Babanın İngilizce dil seviyesi*Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- Başlangıç
- Orta
- İleri

9. Ev ortamında yabancı dil kullanıyor musunuz? (Aile bireyleri arasındaki sözlü iletişimde)*Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- Anne kullanır
- Baba kullanır
- Her ikisi de kullanır
- Her ikisi de kullanmaz

10. Çocuğunuzun öğrendiği yabancı dili desteklemek için evde bir şeyler yapıyor musunuz?

11. Çocuğunuz yabancı dil öğrenmek için istekli ve hevesli mi?*Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- Evet
- Hayır

12. İngilizcenin aktif olarak kullanıldığı bir yerde çocuğunuzla bulundunuz mu? (Yurt dışı veya yabancı bireylerle görüşme)*Yanıtınız "evet" ise ne sıklıkla ve uzunlukla kaldığınızı belirtir misiniz.**Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- Evet.
- Hayır

13. Çocuğunuzun İngilizce eğitim almasının anadilini nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

07.07.2019

Erken yaşta dil öğrenimi üzerine velli görüşleri

14. Sizce okul öncesi dönemde yabancı dil eğitimi verilmeli midir nedenleriyle açıklayınız.

15. Yabancı dilin erken yaşta verilmesinin çocuk açısından ne gibi faydaları olabilir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Erken yaştaki çocuklar dil edinimine daha yatkındırlar.
- Erken yaştaki çocuklar, yabancı dil ile ilgili herhangi bir önyargıya sahip değildirler
- Erken yaştaki çocukların dile karşı algıları daha açıktır.
- Erken yaştaki çocuklar, verilen bilgileri sorgulamadan kabul ederler.
- Yukarıdakilerin hepsi doğru
- Diğer: _____

16. Yabancı dilin erken yaşta verilmesinin çocuk açısından ne gibi zararları olabilir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Henüz yeni edinilmekte olan anadilin gelişimini yavaşlatabilir.
- Çocuğun kendi kültürel gelişimine zarar verebilir.
- Bilişsel gelişim açısından çocuğu zorlayabilir.
- Çocuğa uygun ortamlar sağlanmazsa, yabancı bir dil ve kültüre karşı ön yargı oluşabilir.
- Diğer: _____

17. Uygulanmakta olan erken yaşta yabancı dil eğitimindeki eksiklikler neler olabilir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Sistemin tam olarak oturmamış olması.
- Uygulanmaya çalışılan programın öğretmenler tarafından yeterince tanınmıyor olması
- Küçük yaştaki çocuklara yabancı dil öğretme konusunda eğitimli öğretmen sayısının az olması
- Okul ve sınıfın hem fiziksel ortam hem de araç-gereç ve materyal açısından yeterince zengin olmaması
- Sınıflardaki öğrenci sayısının erken yaşta yabancı dil eğitimi için uygun olmaması
- Diğer: _____

18. İngilizce öğrenmenin çocuğun geleceği açısından ayırt edici bir nitelik midir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- İngilizce yeterli
- Başka bir yabancı dil de öğrenmeli.

07.07.2019

Erken yaşta dil öğrenimi üzerine velli görüşleri

19. Ek olarak belirtmek isterim ki...

Katılımınız için teşekkür ederim, saygılarımla...

ÖZ GEÇMİŞ

KİMLİK BİLGİLERİ

Adı Soyadı: Elif Sarıca

Doğum yeri: Van

Doğum tarihi: 17/11/1993

E-posta: elifsarica5@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise: Zeve Anadolu Lisesi

Lisans: Pamukkale Üniversitesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yabancı Dil: Fransızca ve İngilizce

İŞ DENEYİMİ: İngilizce öğretmenliği